

Jan Antonín Mager

Rod Havlasů ze Strunkovic

Jan Antonín Mager

Rod Havlasů ze Strunkovic

CHANCE IN NATURE
LOCAL ACTION GROUP

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

**Realizováno v rámci projektu „DĚDICTVÍ REGIONU: po stopách předků“,
tento projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu
pro rozvoj venkova v rámci opatření:**

**III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova,
IV.2.1 Realizace projektů spolupráce Programu rozvoje venkova.**

O. s. CHANCE IN NATURE – Local Action Group
2009

Obsah

PŘEDMLUVA.....	3
ROD HAVLASŮ ZE STRUNKOVIC.....	4
Úvod.....	4
Rod Havlasů ze Strunkovic.....	8
Filip Havlasa.....	12
Quido Havlasa.....	15
Oktavian Havlasa a jeho rodina.....	17
Ladislav Havlasa.....	23
Bohumil Havlasa.....	24
Prameny Tichých vod.....	30
Resumé.....	45
Zusammenfassung.....	45
Summary.....	45
Beschreibungen zu den Farbfotos.....	46
Legend of colour photographs.....	47
Rodokmen Havlasů z městyse Strunkovic.....	48
Vývod ze 16 předků spisovatele Bohumila Havlasy.....	53
MĚSTYS STRUNKOVICE NAD BLANICÍ SE PŘEDSTAVUJE.....	57
Strunkovice nad Blanicí.....	57
Blanička.....	58
Malý Bor.....	58
Protivec.....	58
Svojnice.....	59
Šípoun.....	59
Velký Bor.....	59
Žichovec.....	60
MAS ROZKVĚT ZAHRADY JIŽNÍCH ČECH.....	61
Zkušenosti MAS.....	61
Přeshraniční spolupráce.....	62
Spolupráce s ostatními MAS.....	62
Tipy na výlet.....	62
CHANCE IN NATURE – LAG.....	65
Tipy na výlet.....	66

Předmluva

Tato publikace je jednou ze souboru dvanácti brožur vytvořených v rámci projektu spolupráce podpořeného z Programu rozvoje venkova „Dědictví regionu: po stopách předků“, který byl realizován ve spolupráci Občanského sdružení „Rozkvět zahrady jižních Čech – místní akční skupina“ a Občanského sdružení „CHANCE IN NATURE – LOCAL ACTION GROUP“. Hlavním cílem tohoto projektu je podpořit využívání přírodního a kulturního dědictví v regionech spolupráce, zmapovat společný region z hlediska historických souvislostí – „po stopách předků“ a předat toto poselství generacím příštím.

Ing. Marta Krejčíčková
manažer projektu

Rod Havlasů ze Strunkovic

Jan Antonín Mager

ÚVOD

Městys Strunkovice nad Blanicí leží při staré obchodní cestě vedoucí z Prachatic do českého vnitrozemí, k Písku a dále ku Praze. Tato cesta navazovala na nejstarší větev Zlaté stezky směřující z Pasova do Prachatic, po níž do Čech proudily soumarské karavany především s náklady soli, ale také vína, koření, jižního ovoce, jemných tkanin, zbraní a dalších zde žádaných výrobků a plodů z ciziny, v obráceném směru se pak obchodovalo především se zemědělskými produkty.

Strunkovice nad Blanicí – dopisnice okolo r. 1920.

Archeologické výzkumy posledních dvaceti let posunuly vědomosti o osídlení Strunkovic do 12. století.¹ Prvotní ves patřila r. 1228 ke statkům kláštera sv. Jiří na Pražském hradě, roku 1290 ji držel Vok ze Strunkovic z rodu pánů z Krumlova. Ve 14. století

1) Jaroslav Kudrnáč: Strunkovice nad Blanicí od pravěku do novověku, Strunkovice nad Blanicí 1998, s. 19 a další.

patřila Rožmberkům a již roku 1351 byla tato lokalita zmiňována jako městys.² Ten byl součástí bavorovského respektive helfenburského panství, s nímž pak sdílel až do konce patrimoniálního zřízení veškeré další osudy. Od Petra Voka, posledního vladaře rožmberského domu, odkoupilo helfenburské dominium roku 1593 město Prachatice³, jemuž však za účast ve stavovském povstání bylo roku 1622 konfiskováno a darováno Janu Oldřichu z Eggenberku. Po vymření rodu Eggenberků roku 1719 přešlo dědictvím na Schwarzenberky, za nichž bylo inkorporováno do netolického panství, jehož součástí bylo až do roku 1848.⁴

Bavorov – děkanský chrám, stav 1997, foto autor.

Strunkovice nad Blanicí – farní kostel sv. Dominika, stav 2009, foto autor.

Archiv městysu Strunkovice nad Blanicí obsahuje písemnosti od r. 1504. Dnes je uložen ve Státním okresním archivu v Prachaticích. Trhové knihy, v nichž lze sledovat majetkové převody domů, začínají rokem 1610.

-
- 2) Josef Emler: Pozůstatky desk zemských království Českého roku 1541 pohořelých I., Praha 1870, s. 416.
 - 3) August Sedláček: Místopisný slovník historický království Českého, 1909, s. 844.
 - 4) Kolektiv: Státní archiv v Třeboni, průvodce po archivních fondech, svazek 3, Praha 1959, s. 95.

Pokud se týče církevní správy, je ve Strunkovicích roku 1359 uváděna plebánie.⁵ Fara v průběhu třicetileté války zanikla a kostel byl jako filiální přidělen k Bavorovu. Nejstarší matriční zápisy ze Strunkovic proto obsahují bavorovské matriky, které zaznamenávají narození resp. křty od roku 1641, sňatky a úmrtí o 20 let později, tedy od r. 1661. Koncem 17. století patřily k bavorovskému chrámu tři kostely filiální: v Blanici, ve Strunkovicích a v Dubu. Vzhledem k tomu, že na správu rozsáhlé kolatury byl povětšinou farář sám, lze předpokládat, že většina křtů se konala v Bavorově. Svatební obřady však mohly probíhat i v kostelech filiálních. Pohřbívalo se na třech hřbitovech: farním u chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Bavorově, u kostela svatého Jiljí v Blanici, kam směřovaly i pohřby z Dubu, a u kostela svatého Dominika ve Strunkovicích. Zatímco pohřby v Bavorově a v Blanici byly zaznamenávány do stejných matrik uložených na bavorovské faře, pohřby ve Strunkovicích byly zřejmě zapisovány do knihy ponechávané v místě. Tato hypotetická matrika zemřelých se zápisy patrně z let 1698–1724 je ale nezvěstná. Ovšem nejen absence těchto úmrtních zápisů ze Strunkovic, ale i další chybějící zápisy, které zákonitě musely proběhnout, ale nebyly zaznamenány, i ztráty civilních archiválií ztěžují práci rodopisce. Řada rodů, rodin i jednotlivců vytvářela po staletí historii městečka Strunkovice.

Blanice – kostel sv. Jiljí, stav 2001, foto autor.

Vynikající místo mezi nimi patří rodu Havlasů, který zde žil po dobu takřka tří století a jehož příslušníci proslavili jméno městyse po celé naší vlasti již v 19. století.

5) Katalog diecéze českobudějovické L. P. 1981, České Budějovice 1981, s. 172.

ROD HAVLASŮ ZE STRUNKOVIC

Rod Havlasů pocházel ze vsi Žichovce, ležící v těsném sousedství Strunkovic. Obě místa patřila k Helfenburskému panství. Jeho úroční rejstřík z roku 1547 v Žichovci uvádí Ondru Havlíka, který platil 23 grošů svatojiříského a 12 grošů svatojakubského úroku. Stejně jako ostatní zdejší hospodáři měl čtyři dny robotní povinnosti „ženné, sečné, hrabné a sklizení sena“.⁶ Léta 1570 Ondra, nyní již jmenovaný Havlasa, zemřel a dne 13. září toho roku byl úředně, za přítomnosti strunkovických konšelů, oceněn jeho majetek i s nabytkem sumou 165 kop grošů míšeňských. Po odpočtu dluhů připadlo na pozůstalé sirotky Martina, Kašpara, Linharta a Markytu a na vdovu Lidmilu po 29 kopách 9 groších a jednom penízu. Statku se ujala vdova Lidmila, ale krátce poté zemřela a hospodářem se stal Martin Havlasa. Ten v letech 1572–1598 grunt vyplatil. Odúmrťí připadl vrchnosti podíl po vdově Lidmile a zemřelém sirotku Markytě. Oba Martinovi bratři své podíly obdrželi celé. Kašpar, který se roku 1580 usadil ve Svojnících, byl vyplacen již roku 1583 a Linhart se dočkal poslední splátky v roce 1598.⁷

Další zprávy o rodu Havlasů nenavazují přímo na předchozí údaje. Je ale takřka jisté, že žichovecký Jan Havlasa, který se roku 1618 zakoupil ve Strunkovicích, byl synem Martinovým. Necelé čtyři měsíce po pražské defenestraci, tedy 21. září 1618, byla mezi ním a prodávajícím Matoušem Rumpálem, prachatickým měšťanem a císařským hejtmanem prachatického panství, uzavřena tržová smlouva na Blažkovský dům ve Strunkovicích. Dům s polnostmi a loukami měl cenu 1 100 kop grošů a Jan Havlasa předal Matouši Rumpálovi závdavek 500 kop. V letech 1619–1623 položil na zbývající dluh 48 kop a 9 grošů, ale v květnu roku 1622 koupil ještě od bratřů Jiříka a Mikuláše Plevkových statek po jejich zemřelém otci za 60 kop grošů míšeňských, vyplacených v hotovosti.⁸ Havlasovský dvůr v Žichovci v ceně 302 kopy pak prodal až v roce 1623 Martinu Chlubnovi. Tehdy se přihlásila Alžběta Šafářka o 50 kop grošů, které jí na tomto statku odkázal její zemřelý manžel Martin Havlasa. Martin Chlubna položil závdavek 30 kop grošů a dalších 70 kop od něj Jan Havlasa přijal ve veruncích v letech 1624–1642.⁹ Další platby se zřejmě mohly odehrávat až po skončení třicetileté války, uzavření vestfálského míru se však Jan Havlasa již nedožil. Dne 24. března 1648 se konalo pozůstalostní řízení. Dům s příslušenstvím v ceně 750 kop grošů byl připsán Janovu vlastnímu synu Matějovi. Statek byl ale také zadlužen,

6) Státní oblastní archiv v Třeboni (dále jen SOA T), pobočka v Českém Krumlově, Velkostatek Netolice, Úroční rejstřík helfenburského panství 1547, sign. VÚ II B 7 G beta 1, fol. 4b, 24a.

7) SOA T, Velkostatek Netolice, Gruntovní kniha pro Žichovec, Blanici, Sviněnice, Chrást, Záluží, Měky nec, Krajičko, Budyni, Hájek, Tourov, Útěšov a Dvorec 1568–1618, sign. V AU la, fol. 24ab.

8) Státní okresní archiv v Prachaticích (dále jen SOKA PT), Archiv městyse Strunkovice nad Blanici (dále jen AM S), Kniha tržová 1610–1719, sign. II-10, fol. 35ab, 41.

9) SOA T, Velkostatek Netolice, Gruntovní kniha pro Hájek, Dvorec, Blanici, Žichovec, Sviněnice, Budyni, Chrást, Krajičko, Měky nec, Záluží, Útěšov, Tourov a Helfenburk 1597–1709, sign. V AU 1b, s. 208–209.

jen ke strunkovické obci byl dluh vyčíslen 422 kopami.¹⁰ Podle údajů berní ruly z r. 1654 byl Matěj Havlasa druhým největším hospodářem ve Strunkovicích. Výměra jeho polností byla 36 srychů, z nichž oséval na jaro 12 a na podzim 10. Choval v té době 4 voly, 6 krav, 5 jalovic, 9 ovcí a 7 sviní.¹¹ Archivní materiály vypovídají o existenci pěti sester Matěje Havlasy. Z nich Alena a Kateřina zemřely a jejich podíly byly rozděleny mezi zbývající sourozence, jimiž vedle Matěje byly Eva provdaná Marková v Těšovicích, Mariana provdaná Lazarová také v Těšovicích a pak další Mariana.¹² S manželkou Annou neznámého příjmení měl Matěj děti: Jiřího (* 1652), dvojčata Evu a Marianu (* 1654), Tomáše (* 1655), Vavřince (* 1658),¹³ Alžbětu (* 1660) a Žofii (* patrně v letech 1661–1663),¹⁴ další Marianu (* 1664), Dorotu (* 1667), Lidmilu (* 1670), Kateřinu (* 1672) a Apolenu (* 1675).¹⁵ Zemřel 20. března 1684¹⁶ a poté se hospodářství ujala jeho manželka Anna, která pokládala verunky v letech 1685–1702. Dne 12. června 1702 předstoupila vdova Anna s nejmladším synem Vavřincem před pana purkmistra a pány koňšely městyse Strunkovic a oznámila, že synovi postupuje Havlasovský dům s polnostmi a loukami v ceně 700 kop. Vavřinec se ale neoženil a před svou smrtí odkázal dne 16. listopadu 1717 nemovitost své sestře Kateřině. Z nositelů příjmení Havlasa byla ona poslední majitelkou domu, který byl v pozdější době opatřen popisným číslem 30.¹⁷

Na rozdíl od bratra Vavřince se oba starší synové Matěje Havlasy oženili a vstoupili do další reprodukce. Potomci mladšího Tomáše žili ve Strunkovicích a v Prachaticích, ale na samém počátku 19. století se matriční stopy po těchto nositelích příjmení Havlasa ztrácejí. Jinak tomu bylo u prvorozeného Jiřího (~ 21. 3. 1652). Dne 26. ledna 1688 se oženil s tehdy osmnáctiletou Dorotou, dcerou již mrtvého Matěje Mokředy a jeho manželky Magdaleny.¹⁸ Pět dnů před sňatkem prodala nastávající tchyně Jiřímu Havlasovi Mokředovský dům na strunkovickém náměstí za 200 kop grošů. Z této sumy mu bylo odečteno 27 kop podílu budoucí manželky Doroty. Verunky měl pokládat ročně po dvou kopách počínaje rokem 1689, což následně činil až do roku 1699.¹⁹ Z manželství se narodily děti: Václav (* 1689), Magdalena (* 1691), Martin (* 1692), Šimon (* 1695)²⁰ a Žofie (* 1698)²¹.

10) Jako pozn. č. 8, fol. 119a.

11) Antonín Haas (ed.), Berní rula sv. 27, kraj Prácheňský, díl I., Praha 1954, s. 366.

12) Jako pozn. č. 9, s. 210.

13) SOA T, sbírka matrik (dále jen SM), Fara Bavorov 1 (N 1641–1663 pro celou farnost), s. 73, 82, 92, 117.

14) O jejich existenci vypovídá: SOKA PT, AM S, Kniha trhová 1689–1723, sign. II-11, fol. 178a.

15) SOA T, SM, Fara Bavorov 2 (NOZ 1661–1680 pro celou farnost), s. 107, 128, 154, 177, 202.

16) SOA T, SM, Fara Bavorov 7 (OZ 1679–1696 pro celou farnost), s. 171.

17) Jako pozn. č. 14, fol. 181a.

18) Jako pozn. č. 16, s. 39.

19) Jako pozn. č. 8, fol. 204ab.

20) SOA T, SM, Fara Bavorov 3 (N 1680–1696 pro celou farnost), s. 106, 139, 167.

21) SOA T, SM, Fara Bavorov 4 (N 1697–1731 pro celou farnost), s. 18.

Jiří Havlasa zemřel patrně v průběhu roku 1700 a vdova Dorota se dne 6. února 1701 provdala za Jakuba Hlavu, pocházejícího z Třebanic.²² Jakub Hlava hospodařil na Mokředovské živnosti do r. 1716, kdy ji předal svému nevlastnímu synovi Václavu Havlasovi v ceně 212 kop 36 grošů a 5 ½ penízů. Nebyl patrně dobrým hospodářem, neboť z této sumy na něj nepřípadl ani groš.²³

Václav Havlasa byl pokřtěn 15. září 1689 a 11. února 1716 uzavřel sňatek s Evou, dcerou strunkovického souseda Karla Koláře.²⁴ Měli spolu děti: Josefa (* 1718), Martina (* 1719), Václava (* 1721), Matěje (* 1723), Františka (* 1724), opět Martina (* 1726), Filipa (* 1729)²⁵, Jana (* 1732)²⁶ a Marianu (* ?). Václav Havlasa pokládal verunky do roku 1757, následujícího roku zemřel. Byl pohřben 5. srpna. Vdova Eva hospodařila do roku 1764 a tři roky nato, dne 27. října 1767, vydechla ve Strunkovicích naposledy.²⁷

Syn Václav Havlasa, pokřtěný 26. února 1721, se vyučil ševcem. Jemu 7. listopadu 1764 předala matka Mokředovský dům ve Strunkovicích ve stejné ceně, jako jej přebíral jeho otec. Jen synův dědičný podíl 27 kop byl vyšší než kdysi otcových 10 kop. Dům, kterému se již říkalo Havlasovský, byl o šest let později opatřen popisným číslem 34, které nese do dnešních dnů.²⁸ Václav Havlasa nespěchal se sňatkem. Oženil se až ve věku 52 let s Ludmilou, dcerou podruha z (Dubské) Lhoty Jana Karvánka. Nevěsta byla o 31 let mladší než ženich, sňatku bylo požehnáno 16. května 1773 v chrámu sv. Jiljí v Blanicích.²⁹ Jejich manželství bylo obdařeno dětmi Františkem (* 1774), Marií Annou (* 1776), Josefem (* 1778)³⁰, Kateřinou (* 1780, + 1782), Filipem (* 1781) a opět Kateřinou (* 1783).³¹ Když nejmladšímu z dětí bylo 14 měsíců, zemřel Václav Havlasa na mozkovou mrtvici. Stalo se tak 30. října 1784.³² Vdova Ludmila s malými dětmi se hned po uplynutí tříměsíčního vdovství provdala ve Strunkovicích dne 31. ledna 1785 za Františka Pecha z Jednot. Ženichovi bylo tehdy 22 let.³³ Z manželství Františka a Ludmily Pechových se v čp. 34 narodily děti:

22) SOA T, SM, Fara Bavorov 8 (OZ 1697–1731 pro celou farnost), s. 21.

23) Jako pozn. č. 14, fol. 274a–275a.

24) Jako pozn. č. 22, s. 104.

25) Jako pozn. č. 21, s. 316, 346, 367, 406, 442, 479, 513.

26) SOA T, SM, Fara Bavorov 5 (N 1732–1744 pro celou farnost), s. 11.

27) SOA T SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 1 (NOZ 1744–1796 pro Strunkovice nad Blanicí a Žichovec), fol. 58a, 65b.

28) SOkA PT, AM S, Kniha trhová 1723–1810, sign. II-12, fol. 100a–102b.

29) SOA T, SM, Fara Bavorov 36 (O 1756–1784 pro filiálku Blаницe), s. 57.

30) Jako pozn. č. 27, fol. 42a, 43b, 47a.

31) SOA T, SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 2 (N 1779–1819 pro Strunkovice nad Blanicí a Žichovec), fol. 2a, 4b, 8b.

32) Jako pozn. č. 27, fol. 85a.

33) SOA T, SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 5 (O 1784–1870 pro Strunovce nad Blanicí), fol. 1b. Jednotami byly nazývány k Vitějovicům přifařené samoty ze vsi Obora.

Matěj (* 1786), Anna (* 1787), Barbora (* 1788) a Jakub,³⁴ po jehož porodu dne 6. června 1790 Ludmila zemřela.³⁵ Vdovec se 19. září 1790 znovu oženil a ze Žichovce přivedl do domu tehdy devatenáctiletou Evu Volinkovou, s níž měl další potomky.³⁶

Z dětí Václava a Ludmily Havlasových se dožily dospělosti všechny, s výjimkou první Kateřiny, která zemřela v dětském věku. Kontraktem ze 22. března 1803 převzal otcovský dům čp. 34 nejmłodší syn Filip Havlasa.³⁷ Byl pokřtěn 2. května 1781, vyučil se krejčím a v kontraktu i ve svatebním zápisu je uváděn jako voják řadového pěšího pluku č. 25 hraběte Šporka. Sňatek uzavřel ve Strunkovicích dne 21. srpna 1803 s Alžbětou, dcerou bývalého strunkovického rychtáře Josefa Maříka.³⁸ Ze čtyř dětí, které se v manželství narodily, byly tři nejstarší dcery: Mariana (* 1804), Johana (* 1805) a Josefa (* 1808). Nejmladším dítětem byl syn Filip (* 1810).³⁹ Všechny tři dcery byly již vdané a syn Filip dokončoval studia, když matka Alžběta zemřela 31. července 1831 na uskřinutou tříselnou kýlu.⁴⁰ Vdovec Filip Havlasa se 7. listopadu téhož roku oženil ve Strunkovicích s Magdalenou Baurichovou, dlouholetou hospodyní strunkovického faráře Jana Kursy. Pocházela z Bučovic u Prahy.⁴¹ Filip Havlasa zemřel v rodném domě 26. ledna 1849, vdova Magdalena tamtéž, bez měsíce za dvacet let po něm.⁴²

Osudy Filipa Havlasy mladšího a jeho descendentů představují následně jednotlivá sdělení.

34) Jako pozn. č. 31, fol. 13a, 15b, 19a, 23a.

35) Jako pozn. č. 27, fol 90b.

36) Jako pozn. č. 33, fol. 5a.

37) Jako pozn. č. 28, fol. 103a.

38) Jako pozn. č. 33, fol. 22. Křest nevěsty Alžběty Maříkové je z nepochopitelných důvodů zapsán v matrice narozených (Fara Strunkovice n/Bl. 2, fol. 162a) mezi nemanželskými dětmi, otec Josef Mařík není vůbec uveden, ačkoliv Alžbětini rodiče byli již spolu oddáni.

39) Jako pozn. č. 31, fol. 95b-96a, 104b-105a, 115b-116a, 130b-131a.

40) SOA T, SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 7 (Z 1829–1902 pro Strunkovice nad Blanicí), fol. 7.

41) Jako pozn. č. 33, fol. 51.

42) Jako pozn. č. 40, fol. 44, 70.

FILIP HAVLASA

Jediný syn krejčího Filipa Havlasy a jeho manželky Alžběty rozené Maříkové se narodil 27. května 1810 v domě čp. 34 na strunkovickém náměstí. Téhož dne při křtu v kostele sv. Dominika obdržel jméno, které nosil i jeho otec – Filip. Základy vzdělání získal na místní farní škole, kde v té době působil učitel Prokop Kočí. Po jeho úmrtí v r. 1822 zde ještě po dobu jednoho školního roku zažil vynikajícího učitele Václava Hese. V roce 1823 vstoupil na gymnázium v Písku, kde vychodil první tři třídy.⁴³ Kde studoval v dalších dvou letech, mi není známo. V roce 1828 se zapsal na lékařské fakultě pražské univerzity jako posluchač chirurgie. Tehdejší ranhojičská studia byla dvouletá pro posluchače, kteří prošli dřívější přípravou u ranlékářů. U těch, kteří předchází učení neabsolvovali, a mezi ně Filip Havlasa patřil, byla předepsaná doba studia tři roky. Z počátku Filip Havlasa bydlil na Malé Straně v č. 85, ve druhém roce v Truhlářské ulici v č. 1119 a v posledním roce na novoměstském Dobyččím trhu v č. 556.⁴⁴

Filip Havlasa byl dobrým studentem. Jeho píle byla po celé tři roky hodnocena ve všech předmětech nejvyšší známkou – eminenter. Stejnou známku obdržel v závěru studií z praktické chirurgie, chirurgické operativy, speciální chirurgie, praktického lékařství a zvěrolékařství. Jen ze soudní medicíny a z porodnictví byl jeho prospěch hodnocen známkou 1.⁴⁵ Do oddílu „Patroni Chirurgiae“⁴⁶ matriky pražské lékařské fakulty byl zapsán za působení děkana

*Filip Havlasa – foto A. Stretti,
Praha, kolem r. 1860.*

43) 170 let píseckého gymnázia, Písek 1948, Seznam žáků píseckého gymnázia od jeho založení r. 1778 do r. 1948, s. 28.

44) Těsná blízkost posledního pražského bydliště Filipa Havlasy s bydlištěm stejně starého Ignáce (Karla Hynka) Máchy vybízí k otázce, zde se títo vrstevníci neznali osobně. Bohužel, o jejich případném kontaktu jsem nezachytil žádnou zprávu.

45) Archiv Univerzity Karlovy v Praze (dále jen AUK), katalogy posluchačů lékařské fakulty 1829–1831, inv. čís. 291–293. Učители Filipa Havlasy byli: Josef Reisch, který vyučoval anatomii, Franz Wilibald Nushard přednášející teoretické a praktické lékařství, Johann Josef Engel teoretickou chirurgii, výborný operatér Franz Ignaz Fritz praktickou chirurgii, Fridrich Wenzel Rilke soudní lékařství, Antonín Jungmann (mladší bratr Josefa Jungmanna) porodnictví a Kahlert zvěrolékařství.

46) Patronus chirurgie, německy Wundarzt. V češtině byly používány výrazy ranhojič, ranlékář nebo diplomovaný lékař (na rozdíl od graduovaných lékařů s doktorským titulem).

Leopolda Schirmera dne 28. února 1835.⁴⁷ Kde vykonával v prvních letech praxi, jsem neznal. V roce 1837 ale již působil ve Strunkovicích. V únoru toho roku převzal od otce usedlost čp. 34 i s polnostmi⁴⁸ a 22. srpna 1837 byl ve strunkovickém farním chrámu oddán s dvacetiletou Marií Hampergrovou, dcerou místního souseda a kováře. Svědky svatebního obřadu byli Josef Provinský, vedoucí pozemkové knihy ve službách městyse, a učitel Václav Hes.⁴⁹ Nevěsta se nacházela již v pokročilém stupni těhotenství, neboť prvorozený Justus se narodil již 2. listopadu 1837. Po něm pak následovali Quido (* 2. 5. 1839), dítě mužského pohlaví křtěné jen porodní bábou (* 29. 5. 1841, + 29. 5. 1841), Vilhelma Alžběta (* 26. 6. 1842), Octavian Josef (* 22. 3. 1844), Albína Kristina (* 18. 12. 1845)⁵⁰, Václav Josef (* 29. 9. 1847, + 1. 7. 1848) a Ladislav Josef (* 8. 6. 1849).⁵¹ Všechny tyto děti spatřily světlo světa ve strunkovickém rodinném době čp. 34. Lékařskou praxi vykonával Filip Havlasa ve Strunkovicích a působil také jako zámecký lékař v Dubu.

Byť o jeho dubském působení se mi nepodařilo najít archivní důkazy, byla pamětníky tato skutečnost uváděna zcela samozřejmě. V letech 1848–1850 byl představeným městyse Strunkovic⁵², své funkce se však vzdal počátkem roku 1850, neboť se následně přestěhoval do Bavorova, kde získal místo městského lékaře. Své strunkovické nemovitosti ale neprodal. V Bavorově bydlil s rodinou nejprve v domě s tehdejší popisným číslem 148, odtud přesídlil do čp. 30 „u Husarů“ a během roku 1852 do domku kupce Josefa Tesaře čp. 89 (dnešní číslo 19).⁵³ Zde se mu dne 1. října 1852 narodilo nejmladší dítě, syn Bohumil.⁵⁴ Ještě na jaře r. 1853 žili Havlasovi

Strunkovice nad Blanicí – hrob rodiny Havlasovy, v němž je pohřben Filip Havlasa, stav 2009, foto autor.

47) AUK, matrika lékařské fakulty od r. 1784, sign. Lékařská fakulta M 64, s. 400. Tato kniha nebyla oficiální matrikou lékařské fakulty. (Oficiální matrika byla roku 1945 odvezena do Německa.) Mnohdy bylo do ní zapisováno později, obsahuje řadu nepřesností.

48) SOka PT AM S, Kniha trhová 1815–1881, sign. II-13, fol. 98ab.

49) Jako pozn. č. 33, fol. 59.

50) SOA T, SM, Fara Strunkovice nad Blanicí 3 (N 1819–1846 pro Strunkovice nad Blanicí, fol. 111, 119, 127, 132, 137).

51) SOA T, SM Fara Strunkovice nad Blanicí 4 (N 1846–1897 pro Strunkovice nad Blanicí), fol. 6, 16.

52) SOka PT, AM S, Spisový materiál, Představitel samosprávy městyse, sign. B-1.

53) Státní okresní archiv ve Strakoncích (dále jen SOka ST), Archiv římsko-katolického děkanského úřadu v Bavorově, Soupisy duší na farní osadě bavorovské 1851–1854, inv. čís. 41–44.

54) SOA T, SM, Fara Bavorov 13 (N 1814–1853 pro Bavorov, s. 528–529).

v Bavorově,⁵⁵ ale v průběhu roku se vrátili nazpět do svého strunkovického domova, kde Filip Havlasa pokračoval ve své lékařské činnosti. V letech 1861–1864 byl strunkovickým radním. Sám nebyl zdravý, trpěl plicní tuberkulózou a ta byla také příčinou jeho smrti. Zemřel doma ve věku 55 let dne 10. srpna 1865 a dva dny poté, v sobotu 12. srpna, bylo jeho tělo uloženo do rodinné hrobky na tak zvaném choleroovém poli.⁵⁶ Po smrti Filipa Havlasy bylo jím zanechané jmění odhadnuto částkou 5 284 zlaté a 83 krejcarů. Po odečtení knihovnických pohledávek i nezaknihovaných dluhů v celkové výši 2 421 zl. 58. kr. zbylo čistého jmění 2 863 zl. 25 kr. Tato částka byla na základě poslední vůle Filipa Havlasy rozdělena tak, že synové Justus, Quido a Oktavian, jimž se dostalo vzdělání, obdrželi povinné podíly po 178 zl. 95 ½ kr., synové Ladislav a Bohumil dědičné podíly po 357 zl. 90 ½ kr., Stejný díl připadl i na vdovu Marii. Dcerám Vilhelmíně a Albíně byly dědičné podíly zvýšeny o zbytek dědičných podílů tří nejstarších bratrů. Vilhelmíně pak ještě o odkaz 100 zl., takže její podíl na jmění byl 676 zl. 33 ½ kr., Albínin pak 576 zl. 33 ½ kr.⁵⁷ Dům s pozemky byl připisán vdově Marii Havlasové⁵⁸, ta jej roku 1885 převedla na syna Oktaviána. Dožila v Heřmanově Městci, kde její syn Quido působil jako ředitel kůru. Zemřela v tamním čp. 95 dne 28. prosince 1907 a do pudy místního hřbitova byla pochována na Nový rok 1908.⁵⁹

Filip Havlasa byl beze vší pochybnosti člověk vzdělaný a vážený. Jeho nejmladší syn Bohumil mu postavil trvalý pomník, když jej učinil hlavní postavou svého románu Tiché vody. Tam jej představil jako humanistu, člověka demokraticky smýšlejícího, čestného a uznávaného celou společností.

Osudy potomků Filipa Havlasy tvoří další části tohoto sdělení. Bohužel, o některých z nich se mi zatím podařilo zjistit jen velmi málo. Pomineme-li nouzově křtěného chlapce a syna Václava, který zemřel v prvním roce života, nemám téměř žádné poznatky o prvorozeném Justovi, doma zvaném Práva. V souznění se svým křestním jménem také práva vystudoval, odebral se ale do tehdejších Uher (možná na Slovensko), kde působil jako notář. Rovněž znalosti o životě obou dcer Filipa Havlasy jsou velmi kusé. Vilhelmína (Mína) zůstala svobodná, žila v Bavorově, kde v čp. 34 dne 14. června 1894 zemřela.⁶⁰ Také Albína zůstala svobodná. Stejně jako Vilhelmína i ona zemřela na tuberkulózu. V době úmrtí žila pravděpodobně u některého ze svých bratrů.

55) Jako pozn. č. 53.

56) Jako pozn. č. 40, fol. 66.

57) SOkA ST, Okresní soud Vodňany, sbírka listin, 1870, č. 2397 v kartonu č. 416.

58) Jako pozn. č. 48, fol. 262a.

59) Úmrtní list vystavený autorovi MěstNV v Heřmanově Městci dne 16. 12. 1983, výpis z úmrtní matriky Heřmanův Městec sv. P, roč. 1907, s. 578.

60) Jako pozn. č. 40, fol. 118. Příčinou její smrti byla také tuberkulóza. Mám za pravděpodobné, že zvláštní otčův odkaz, jímž její dědičný podíl byl navýšen o 100 zlatých, byl motivován tělesným handicapem způsobeným chorobou. Byla pohřbena do strunkovické rodinné hrobky.

QUIDO HAVLASA

Z devíti dětí lékaře Filipa Havlasy a jeho manželky Marie rozené Hampergrové byl Quido druhorozený. Narodil se 2. května 1839 v rodinném domě Havlasů na strunkovic-kém náměstí. Základy svého vzdělání získal na místní farní škole u vynikajícího učitele a hudebníka Václava Hese. Byl dobrým žákem, o čemž vydává svědectví školní tzv. zlatá kniha, v níž je jeho jméno opakovaně uvedeno.⁶¹ Ve školním roce 1850/51 navštěvoval primu píseckého gymnázia.⁶² Místo jeho dalšího studijního pobytu mi není známo. Vystudoval pak učitelský ústav a varhanickou školu v Praze, kterou absolvoval v roce 1857. Navrátil se potom do jižních Čech a učil ve Vodňanech a v Březnici a v letech 1862–1865 v Jindřichově Hradci. Tam, v posledním roce svého působení, měl u sebe svého nejmladšího bratra Bohumila, tehdy primána jindřichohradeckého gymnázia. Od roku 1865 do roku 1870 byl Quido Havlasa ředitelem kůru a kapelníkem v Novém Bydžově. Potom v letech 1870–1874 byl jeho působištěm Vršac v Banátu (dnes na

*Heřmanův Městec – kostel sv. Bartoloměje, kde působil Quido Havlasa
jako regenschori, stav 1996, foto autor.*

61) SOKA PT, Archiv Základní devítileté školy Strunkovice nad Blanicí, Kniha chvály 1827–1869, inv. čís. 4, bez paginace. Ve II. třídě byl zapsán v letech 1844, 1846, 1847, 1848.

62) Jako pozn. č. 43.

území Srbska) a následující dva roky Senj v Chorvatsku na jadranském pobřeží.⁶³ Zde se seznámil se svou manželkou Marií rozenou Jurčičovou, která pocházela z Osoru na ostrově Cres.⁶⁴ Roku 1876 se vrátil do Čech, usadil se v Heřmanově Městci, kde byl ředitelem kůru až do své smrti. Jeho manželství bylo bezdětné. Staral se o svou matku, která u něj trávila poslední údobí svého života. Za necelých 13 měsíců po její smrti zemřel dne 14. ledna 1909 v Heřmanově Městci v čp. 95 i on. Příčinou jeho smrti byla tuberkulóza hratanu.⁶⁵

Quido Havlasa byl pečlivým učitelem hudby. Ve výuce zpěvu šířil intervalovou metodu. Komponoval pro sólový i sborový zpěv, skladby pro klavír, harmonium a varhany. Tiskem vyšly jeho pěvecké školy a celá řada skladeb. Ve svém díle nadšně uplatňoval myšlenku slovanské vzájemnosti.⁶⁶

Heřmanův Městec – hřbitov, brob, v němž je pohřben Quido Havlasa, jeho matka i manželka, stav 1996, foto autor.

63) Bohumír Štědroň: Quido Havlasa, in: Československý hudební slovník osob a institucí, sv. I. Praha 1963, s. 411.

64) Za tuto informaci děkuji prof. Theodoru Pártlovi, jemuž ji poskytl Jiří Kudrna z Plzně (syn Jaroslava Kudrny, přítele bratrů Havlasových) 8. 8. 1968.

65) Úmrtní list vystavený autorovi MěstNV v Heřmanově Městci dne 16. 12. 1983. Výpis z úmrtní matriky Heřmanův Městec sv. P, roč. 1909, s. 598.

66) Jako pozn. č. 63. Ve stati jsou uvedena jednotlivá díla Quidona Havlasy i s údaji o jejich vydání.

OKTAVIAN HAVLASA A JEHO RODINA

Oktavian, další ze synů Filipa a Marie Havlasových, se narodil 22. března 1844 rovněž ve strunkovickém čp. 34. Vystudoval vysoké učení technické v Praze.⁶⁷ Roku 1885 mu matka postoupila strunkovický rodný dům,⁶⁸ který upravil do dnešní podoby. K počátkům jeho profesní kariéry mi chybějí informace. Stal se z něj vynikající cukrovarnický odborník a posléze působil jako ředitel černínského cukrovaru v Krásném Dvoře u Podbořan. Teprve v tomto zajištěném postavení se ve věku 43 let oženil. Jeho manželkou se stala tehdy sedmadvacetiletá Marie Linhartová, dcera známého plzeňského lékaře Dr. Med. Josefa Linharta, který stál v čele tehdejšího Spolku lékařů v Plzni a okolí. Její matka Karolina byla dcera majitele kolínecké papírny Antonína Pleningera. Sňatku bylo požehnáno 17. září 1887 v arciděkanství sv. Bartoloměje v Plzni.⁶⁹ Po svatbě manželé žili v Krásném Dvoře a zde se jim narodilo všech šest dětí: Bohumil (* 1888, + 1888) Marie (* 13. 5. 1889), Zdeněk (* 31. 12. 1890), Valerie (* 24. 2. 1892), Růžena (* 22. 1. 1895) a Helena (* 30. 11. 1897).⁷⁰ Vzdálen svému rodišti, prodal Oktavian Havlasa roku 1895 strunkovický dům Adolfu Josefu knížeti ze Schwarzenberku⁷¹, který zde nechal zřídit hostinec. Když syn Zdeněk měl započít gymnaziální studia, přestěhovala se kvůli tomu rodina do Plzně, odkud Oktavian dojížděl za prací do Krásného Dvora. V plzeňském bytě v Husově ulici č. 8 ale 17. prosince 1904 zemřela takřka

Oktavian Havlasa s manželkou Marií, roz. Linhartovou, 21.9.1887, foto W. Langmann, Žatec.

67) Sdělení autorovi učiněné dne 20. 11. 1984 vnučkou Oktaviana Havlasy PhDr. Helenou Havlasovou rozenou Partajovou.

68) Katastrální úřad Prachatice, Pozemková kniha Strunkovice nad Blanicí I-36 (1874–1964), s. 546.

69) Státní oblastní archiv v Plzni (dále jen SOA P), SM, Fara Plzeň 81 (O 1885–1890 pro Plzeň), fol. 135. Ženichovým svědkem byl žichovecký rodák Tůma Cimrhanzl, c. k. profesor v Plzni (* 1840, + 1899).

70) Uvedená data byla povětšinou získána od PhDr. Heleny Havlasové rozené Partajové. Nebylo je možné verifikovat výpisy z matrik ř.-k. farního úřadu v Bušovicích, kam Krásný Dvůr kolaturou patří, neboť příslušné matriky jsou dosud uloženy na matričním obvodě v Podbořanech a jsou tudíž podle zákona č. 301/2000 Sb. v současnosti bádáním nepřístupné. Některé korektury však provedeny podle jiných dokumentů.

71) Jako pozn. č. 67.

*Rodina Oktaviana a Marie Havlasových s dětmi.
Zleva: Marie, Valerie a Zdeněk,
1895 fotoateliér Ideler Leipzig.*

*Rodina Oktaviana Havlasy, sedící uprostřed Marie Havlasová, roz. Hampergrová okolo r.1889,
autor neznámý.*

*Černínský cukrovar v Krásném Dvoře u Podbořan, jehož ředitelem byl Oktavian Havlasa,
foto K. Ptak okolo r. 1900.*

MUDr. Zdeněk Havlasa, poslední fotografie před smrtí, autor neznámý.

biologie biochemickou a biofyzikální cestou. Uveřejnil několik vědeckých prací menšího rozsahu. Byl bezprostředně před podáním žádosti přednášet na lékařské fakultě obecnou patologii (*venia docendi*). Po dlouholeté přípravě přistoupil k řešení problému bakteriálního záškrťového toxinu. První část studie byla určena jako habilitační publikace. Španělská chřipka však náhle ukončila život MUDr. Zdeňka Havlasy, zemřel v Praze 21. listopadu 1918 před samým dokončením této své práce.⁷² Rodina Oktaviana Havlasy ztratila jeho úmrtím svou největší a česká medicína jednu ze svých velkých nadějí. Nebyla to však poslední rána osudu, která zasáhla manžele Havlasovy. Dcera Růžena, která vystudovala vyšší dívčí školu a potom soukromě francouzštinu, měla známost s MUDr. Václavem Pavlíkem, který v době 1. světové války byl šéflékařem III. batalionu plzeňského 7. zeměbranecského pluku pěchoty. Upadl do ruského zajetí, z něhož po uzavření brest-litevského míru se počátkem roku 1918 spolu s dalšími propuštěnými zajatci dostal do Rumburka, kde se v květnu 1918 zúčastnil známé rumburské vzpory. Při jejím potlačení se mu ale podařilo uprchnout a skrýval se pak až do srpna toho roku u příbuzných ve mlýně v Chudenicích. Byl však četnictvem vypátrán a byla mu doručena obsílka k c. k. vojenskému soudu v Praze na Hradčanech. Než by se tam dostavil, raději se otrávil. Byl pohřben v Chudenicích.

72) SOA P, SM, Fara Plzeň 102 (Z 1901–1905 pro Plzeň město), fol. 328.

73) Rudolf Kimla: Za dr. Zdeňkem Havlasou, in: Časopis lékařův českých, roč. LVII (1918), s. 839–840.

*Růžena Havlasová ve věku 20 let,
foto Zdeněk Havlasa.*

*Marie Havlasová, nejstarší dcera Oktaviana
Havlasý, foto J. F. Langhans 1911.*

Ve výroční den jeho smrti, 28. srpna 1919, jela Růžena s MVDr. Karlem Pavlíkem, bratrem zemřelého, do Chudenic, kde na hrob položila kytici bílých růží. Při zpáteční cestě z Plzně do Prahy však vystoupila v Rokycanech s tím, že zde navštíví svou přítelkyni a že do Prahy přijede příští den. Sebevražedným skokem pod protijedoucí vlak však zde ukončila svůj život.⁷⁴ Po smrti těchto dvou dětí se manželé přestěhovali do Bavorova. Když tam ale 23. června 1923 Marie Havlasová podlehla zápalu plic,⁷⁵ vdovec pak přesídlil do Brna ke starší ze dvou dcer, které z šesti jeho dětí zůstaly na živu. Marie po absolvování měšťanské školy byla dva roky v klášterním pensionátu v Chotěšově u Stodu. Provádala se za bavorovského rodáka Ing. Josefa Partaje, který byl o 14 let starší a od roku 1920 vyučoval matematiku a chemii na průmyslovce v Brně. Jejich jediné dítě byla dcera Helena. Ta by v rodokmenu Havlasů neměla již být uváděna, ale protože nakonec byla poslední nositelkou tohoto příjmení a také proto, že bez její pomoci a jejích informací by mnohé z historie rodu Havlasů nenávratně upadlo v zapomnění, má vzpomínka na ni zde své plné oprávnění.

74) Úmrtní list vystavený autorovi MěstNV v Rokycanech dne 28. 8. 1984. Výpis z matriky zemřelých sv. K, r. 1919, s. 164. Růžena Havlasová byla zpopelněna v Liberci, kde se tehdy nacházelo jediné krematorium v Čechách.

75) SOA T, SM Fara Bavorov 21 (Z 1889–1927 pro Bavorov), s. 264.

Helena Partajová o vánocích r. 1942, po návratu z nacistického vězení, foto Z. Minařík, Brno.

zofii a angličtinu. Dne 26. července 1947 se provdala za kolegu Hanuše Steinera. Ve školních letech 1948/49–1950/51 učila jako suplující profesorka na I. Vyšší hospodářské škole v Brně, kde učila angličtinu, občanskou nauku a politickou ekonomii. V této době se jí narodili oba synové Marek (* 1949) a Jan (* 1950). Dne 15. května 1952 složila s výborným prospěchem druhou státní zkoušku z anglického jazyka a z filozofie, a protože se především věnovala sociologii, stala se od 1. srpna t.r. asistentkou katedry marxismu-leninismu brněnské univerzity, nejprve na přírodovědecké a od roku 1988 na filozofické fakultě. Manželství se vinou docenta PhDr. Hanuše Steinera, CSc. rozpadlo a 19. června 1967 bylo rozsudkem Okresního soudu v Brně-městě rozvedeno. Nechtíc nésti dále příjmení bývalého manžela, zažádala o změnu příjmení Steinerová na Havlasová. Odbor pro vnitřní věci MěstNV v Brně této žádosti 3. listopadu 1967 vyhověl a paní Helena se tak stala skutečně poslední nositelkou příjmení Havlasa ze strunkovického rodu. Tzv. normalizací byla Helena Havlasová postižena jen částečně, od r. 1970 byla samostatnou odbornou pracovnící Institutu marxismu-leninismu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Onemocnění somatického i psychického charakteru vedla k tomu, že v roce 1973 byla dána do plného invalidního důchodu. Započatou kandidaturu věd sice nedokončila, ale roku 1983 obhájila svou doktorskou práci. PhDr. Helena Havlasová zemřela 10. května 1988.⁷⁶

76) Ústní a písemná sdělení PhDr. Heleny Havlasové autorovi v letech 1984–1988, korespondence autora s JUDr. Markem Steinerem.

Helena, nejmladší dcera Oktaviana Havlasy, si jako jediná dcera na otci, který nebyl nakloněn ženskému vzdělání, vymohla studium. Vystudovala hudební konzervatoř v Praze, kde navštěvovala hudební oddělení od 15. září 1912 do 4. července 1917. Dne 14. ledna 1924 se v Brně u sv. Tomáše provdala za Ing. Rudolfa Suchého, stavebního adjunkta zemské správy politické v Brně. Syn Pavel byl jejich jediným dítětem. Nějaký čas žili v Uherském Hradišti. Helena Suchá zemřela v Brně 25. března 1971.⁷⁷

Poté, co Oktavian Havlasa ovdověl, střídal po půl roce své pobyty u dcer. Měl dvě velké záliby: cukrovarnictví a antickou mytologii. Zajímal se také o genealogii svého rodu a vydal velké finanční částky za matriční výpisy. Sepsal rodinnou kroniku, ta ale i s průvodními materiály shořela při požáru bytu jeho vnučky. Mnohá autentická svědectví o členech rodiny tak nenávratně zmizela. Oktavian Havlasa zemřel 4. září 1930 v Uherském Hradišti čp. 340 za svého pobytu u dcery Heleny.⁷⁸

Brno, Ústřední hřbitov, urnový háj odd. H 7 – č. 6c. Hrob rodiny Suchých, v němž jsou uloženy urny Oktaviana Havlasy, jeho manželky a jejich dětí MUDr. Zdeňka, Růženy, Marie a jejího manžela Ing. Josefa Partaje i Heleny a jejího manžela Ing. Rudolfa Suchého, Jana Steinerja a pravděpodobně i jeho matky PhDr. Heleny Havlasové. Foto před r. 1985.

77) Informace od Ing. Pavla Suchého zprostředkovala autorovi PhDr. Helena Havlasová.

78) Úmrtní list vystavený autorovi 29. 10. 1984 MěstNV Uherské Hradiště výpisem z úmrtní matriky Uherské Hradiště sv. 6, roč. 1930, s. 249.

LADISLAV HAVLASA

Ladislav, doma zvaný Ládís, byl druhým nejmladším z dětí ranhojiče Filipa Havlasy a posledním dítětem, které se narodilo ve strunkovickém domě čp. 34. Na svět přišel 8. června 1849. V rodišti navštěvoval farní školu, pak hlavní školu v Jindřichově Hradci, kde v té době působil jeho starší bratr Quido. Ve školním roce 1862/63 studoval v primě tamního gymnázia, měl ale studijní problémy. Propadl z latiny, ale k reparátu se po prázdninách již nedostavil.⁷⁹ O jeho dalším studiu se mi zatím nepodařilo získat žádné poznatky. Stal se ale učitelem a v polovině sedmdesátých let 19. století působil v Blovicích na Plzeňsku. Tam se seznámil se svou budoucí manželkou Marií, dcerou místního lékaře Čenka Nováka. Byli oddáni v blovicím děkanském chrámu sv. Jana Evangelisty dne 11. listopadu 1875.⁸⁰ Manželům se v Blovicích 8. března 1877 narodilo jediné dítě, syn Ladislav.⁸¹ Dožil se dospělosti, vstoupil do kláštera, ale řeholní sliby nesložil. Získal potom místo na pražském magistrátu, zůstal svobodný a do penze odcházel jako magistrátní rada.⁸²

*Ladislav Havlasa mezi lety 1890-1895,
foto Rudolf le Curtois, Radnice.*

Učitel Ladislav Havlasa později působil v Radnicích u Plzně, kde bydlil v čp. 27. Svůj život ukončil dobrovolně 24. září 1895, když se v blízkém Horním Stupně (dnes obec Břasy) zastřelil. Jeho tělo bylo uloženo do pudy tamního hřbitova.⁸³ Důvod sebevraždy mi není znám.

79) Státní okresní archiv v Jindřichově Hradci (dále jen SOKA JH), Archiv Gymnázia Vítězslava Nováka v Jindřichově Hradci, Katalog I. 1863, sign. I B 211.

80) Státní oblastní archiv v Plzni (dále jen SOA P), SM, Fara Blovice 35 (O 1867–1903 pro celou farnost), fol. 95.

81) SOA P, SM, Fara Blovice 33 (N 1874–1884 pro celou farnost), fol. 78.

82) Jako pozn. č. 76.

83) Úmrtní list vystavený autorovi MNV Břasy 14. 8. 1984 výpisem z matriky zemřelých ř.-k. farnosti Stupno, sv. VII, roč. 1895, s. 52.

BOHUMIL HAVLASA

Nejnámějším z rodu Havlasů je bezesporu Bohumil, nejmladší z dětí Filipa Havlasy a Marie rozené Hampergrové. Narodil se v Bavorově 1. října 1852 v tehdejší čp. 89 (dnes 19). Bylo to v onom relativně krátkém období, v němž zde jeho otec působil jako městský lékař. Při návratu rodiny do Strunkovic nebyly Milošovi, jak byl doma nazýván, ani dva roky. Dětství tak trávil ve Strunkovicích, kde mu byli společníky při hrách především bratr Ladislav a ze sousedního čp. 33 Jaroslav Kudrna.⁸⁴

Na strunkovické škole, vedle vzorného učitele Václava Hese, působil v té době jako poučitel Tomáš Slunečko, u nějž Bohumil Havlasa získával nejen první školní vědomosti. Tomáš Slunečko mu půjčoval četbu ze své knihovny a nepochybně tak přispěl k rozvíjení Havlasova literárního talentu. Bohumil i v pozdějších letech často svého učitele navštěvoval a ve svých dopisech jej opakovaně nechával pozdravovat.⁸⁵

Na jindřichohradecké gymnázium vstoupil Havlasa ve školním roce 1864/65 z místní hlavní školy, na níž v té době učil jeho bratr Quido. Absolvoval zde ale pouze první pololetí primy,⁸⁶ druhý semestr tohoto ročníku dokončil jinde. Tehdy o prázdninách mu zemřel otec a po nich nastoupil do druhého ročníku piaristického gymnázia v Českých Budějovicích. Na tomto ústavu setrval dva a půl roku. Měl studijní problémy, zejména s jazyky. Nejen latina a němčina byly u něj hodnoceny známkou dostatečně nebo téměř dostatečně, ale někdy také čeština. V prvním semestru čtvrtého ročníku propadl

Bohumil Havlasa na kresbě neznámého autora, jediný dochovaný soudobý portrét.

84) Jaroslav Kudrna byl synem strunkovického souseda a kupce Josefa Kudrny a jeho manželky Kateřiny rozené Bohdanecké. Narodil se 4. 2. 1853. (Jako pozn. č. 51, fol. 38.) Korespondence Bohumila Havlasy jemu adresovaná (dnes uložená v Památníku národního písemnictví v Praze) je základním zdrojem informací o spisovatelově životě od r. 1870.

85) Tomáš Slunečko (* 17. 12. 1836 Vítějovice, + 10. 2. 1917 Lenešice) se stal nástupcem i zetěm učitele Václava Hese. Na strunkovické škole učil celkem 47 let a proslul především jako vynikající hudební pedagog i interpret.

86) SOKA JH, GVN, Katalog I. 1865, sign. I. B 231.

z němčiny i latiny, a tak počátkem roku 1868 českobudějovická studia ukončil.⁸⁷ Další léta patří mezi nejhůře zmapované údobí jeho života. Uvádí se, že se vzdělával i v Táboře, gymnaziální studia však nedokončil.⁸⁸ Nějakou dobu pobýval v Praze a po návratu do Strunkovic se učil zámečnickem. V roce 1870 se přidal k divadelní společnosti Jana Jelínka, s nímž kočoval i v následujícím roce, pak působil i ve společnostech Emanuela Rotta a Hynka Viceny. Účinkoval pod jmény Miloš H., Břetislav H., Pan Tontonoc, zprvu v rolích milovníků. Jako herec však neuspěl a skončil jako nápověda.

Rodný dům Bohumila Havlasy v Bavorově, stav 1999, foto autor.

V roce 1872 se stal posluchačem obchodního ústavu A. Skřivana v Růžové ulici v Praze. V březnu 1874 byl úředníkem Prvního akciového parostrojního pivovaru a sladovny v Praze, ale tehdy byl již rozhodnut, že toto místo opustí. Chtěl si sehnat výnosnější zaměstnání v bance anebo v cukrovaru.⁸⁹ K realizaci tohoto záměru nedošlo, zato Havlasa přijal výzvu Serváce Hellera, redaktora časopisu Lumír, a v létě odejel na Šumavu, aby odtud psal o kůrovcové kalamitě. Stálý Havlasův styk s Janem Nerudou a s bratry Grégrovými jej přivedl do redakce Národních listů, kde ale také dlouho nevydržel.

87) Státní okresní archiv České Budějovice, Německé státní gymnasium České Budějovice (do r. 1871 piaristické), třídní výkazy (katalogy), sign. B 138/31-33. Za výpisy provedené roku 1985 jsem zavázán paní archivářce Mgr. Květě Dvořákové.

88) Jindřich Veselý: O životě a díle Bohumila Havlasy, Písek 1927, s.7.

89) Zde lze tušit vliv bratra Oktaviana.

Po krátkých pobytech v Úvalech a ve Strunkovicích jej touha po dobrodružství dovedla v srpnu 1875 jako zpravodaje Národních listů na Balkán, kde se v řadách hercegovských povstalců zúčastnil aktivně bojů proti Turkům. Po opuštění povstaleckých jednotek pobýval ještě nějaký čas v jihoslovanském Krasu. Když mu došly peníze, vrátil se s Josefem Holečkem, který rovněž jako zpravodaj působil poblíž, do Prahy. Na jaře roku 1876 odjel do Paříže, odtud do Švýcarska a potom se přes Bavorsko vrátil do Strunkovic. Potýkal se stále s finančními problémy a tuto situaci řešil přechodem od mladočechů do staročeských služeb k Janu Stanislavu Skrejšovskému, kde se stal členem redakce deníku Brousek.

Současný pohled na Gjumri, bývalou Alexandropol, kde r. 1877 zemřel B. Havlasa, foto Wikipedia.

Bohumil Havlasa byl prodchnut myšlenkou slovanské vzájemnosti. Jeho neklidná povaha jej hnala do dalších dobrodružství. Poslední balkánská krize, při níž v polovině roku 1876 vyhlásily Srbsko a Černá Hora válku Turecku a jejíž průběh jednoznačně ukazoval, že do konfliktu s Tureckem vstoupí Rusko, vedly Havlasu k rozhodnutí účastnit se války jako ruský dobrovolník. Protože na evropském bojišti by mohl být považován za rakousko-uherského zvěda, rozhodl se bojovat na kavkazské frontě. Muselo to být o Božím hodu velikonočním roku 1877, kdy Havlasa odešel z domova s přáteli do Bavorova,⁹⁰ kam také ze Strunkovic přijeli povozy profesor Tůma Cimrhanzl, strunkovický

90) Po 50 letech datuje Řehoř Krbeček ve vzpomínkovém článku loučení s Havlasou na den bavorovské pouti (Český deník, Plzeň, 27. 8. 1927). Bavorovský děkanský chrám je však zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. Tento mariánský svátek připadá na den 15. srpna. Tehdy byl Havlasa již čtvrtý měsíc na Kavkaze. Zato velikonoční

patriarcha Dominik Kuneš, učitel Tomáš Slunečko, obchodník Jaroslav Kudrna a jiní a kde se již u Havlasovy tety⁹¹ scházeli vzácní hosté. Z Prahy přijeli oba Grégrové, kteří mu předali krásnou pušku, Jan Neruda, byli také přítomni Otakar Mokřý a František Herites. Zde se Bohumil rozloučil s matkou, se svou dívkou Mařenkou Tesařovou, příbuznými a přáteli a po 3. hodině odpolední odjel dostavníkem na nádraží ve Vodňanech (dnes železniční stanice Čičenice). V poslední dubnové dekádě byl již Havlasa na Kavkaze a 27. toho měsíce odejel z Tbilisi do Alexandropole (dnes Gjumri), kde jako dobrovolník vstoupil k nižegorodskému dragounskému pluku. S ním pak prožil frontové operace, o nichž posílal své zprávy do Brousku. V říjnu se nakazil břišním tyfem a této chorobě následně ve vojenské nemocnici v Alexandropoli podlehl 2. listopadu 1877.⁹²

Svou literární činnost zahájil Bohumil Havlasa v době svého pobytu u kočujících divadelních společností, pro něž napsal i několik divadelních her, dnes neznámých. Zkušenosti z tohoto období využil v další tvorbě, zejména ve stavbě dialogů. V příspěvcích, které uveřejňoval od r. 1873 v celé řadě časopisů, zúročoval často vlastní prožitky. Stal se chráněncem Vítězslava Háška. První jeho rozsáhlou prací byl romanticky pojatý historický román „V družině dobrodruha krále“ zasazený do doby Jana Lucemburského. Byl vydán v roce 1874. O rok později vyšla útlejší próza „Kněz Jan“ o Janu Želivském. V obou těchto pracích si Havlasa nedělal starosti s historickou realitou, upřednostňoval napínavost děje. V roce 1876 byl jako první svazek Ottovy Salonní bibliotéky vydán román „Tiché vody“, Havlasovo nejlepší dílo, které

neděle roku 1877 byla 1. dubna.

91) Tato teta Bohumila Havlasy Františka Kubičková rozená Hampergrová (* 5. 7. 1840 Strunkovice 40) byla nejmladší sestra jeho matky. Byla provdána za bavorovského obchodníka s obilím Matěje Kubička, jehož I. manželkou byla její zemřelá sestra Kateřina.

92) Prameny k většině údajů z let 1870–1877 pocházejí z Havlasovy korespondence a vzpomínek pamětníků sebraných v práci Miloslava Novotného: Nižegorodský dragón Bohumil Havlasa, Praha 1941.

Plakát k slavnostnímu odhalení pamětní desky Bohumila Havlasy na jeho rodném domě v Bavorově.

Členové slavnostního výboru oslav Bohumila Havlas v srpnu 1927. Zleva sedící: Architekt Fr. Fencel, dr. Jindřich Veselý. Stojící: Ing. V. Moser, inspektor Fr. Pátek, Mistr Fr. Kos, četnický strážmistr H. Tyscher.

se později dočkalo mnoha vydání. Až posmrtně vyšly jeho prózy „Péři“ (1901, v sebraných spisech s titulem Neporušená) a „Drak“ (1911), obě díla s balkánskou tematikou. Havlasovy sebrané spisy vydal za redakce Frant. Sekaniny roku 1900 v Praze František Topič, nejdůplnější, přesto nekompletní sebrané spisy, vyšly v letech 1927–1928 v pražském Ústředním Legio-nakladatelství za redakce Františka Kovárny.⁹³

Památce Bohumila Havlas věnovali své básně Josef Václav Sládek a Svatopluk Čech, nekrology spisovatelé Jan Neruda, Otakar Mokrý a František Adolf Šubert. Tryznu v Umělecké besedě, jejímž byl Havlasa členem, uspořádal spolek jihočeských akademiků „Štítiny“. Dne 26. srpna 1886 byla na rodinném domě Havlasů ve Strunkovicích odhalena Bohumilovi pamětní deska, dílo sochaře Josefa Maudera. Této události se zúčastnili mimo jiné osobnosti i spisovatelé František Herites, Julius Zeyer, Josef Holeček, Sofie Podlipská, Jaroslav Vrchlický, Adolf Heyduk a Otakar Mokrý. Kroužek rodáků z Bavorova a okolí nechal zhotovit v Praze u akademického sochaře Franty Kosa Bohumilu Havlasovi pamětní desku. Ta byla odhalena na jeho rodném domě v Bavorově 14. srpna 1927 v rámci velkolepých oslav 75. výročí spisovatelova narození. V roce 1972 byla před strunkovickým domem rodiny Havlasů odhalena jeho busta, dílo českobudějovického sochaře Františka Mrázka.

93) Podrobněji Dalibor Holub: Bohumil Havlasa, in: Lexikon české literatury, díl 2, sv. I, Praha 1993, s. 106.

Z obdivu k Bohumilu Havlasovi přijal romanopisec a autor cestopisů RNDr. Jan Klecanda (* 22. 12. 1883 Teplice, + 13. 8. 1964 Los Angeles /USA/) svůj pseudonym Jan Havlasa.

Pestrý, byť krátký život Bohumila Havlasy a jeho dílo zaujaly řadu autorů. Kromě vzpomínkových článků jde o příspěvky různé hodnoty. Některé, byť třeba s mylnými údaji, iniciovaly další objevná pátrání.⁹⁴ Ze samostatných prací věnovaných životu a dílu tohoto spisovatele je třeba jmenovat spisek Jindřicha Veselého „O životě a díle Bohumila Havlasy“ (Písek 1927),⁹⁵ knihu Miloslava Novotného „Nižegorodský dragón Bohumil Havlasa“ (Praha 1941)⁹⁶ a publikaci Theodora Pártla „Bohumil Havlasa“ (Strunkovice nad Blanicí 1967)⁹⁷.

Pamětní deska na rodném domě Bohumila Havlasy v Bavorově, odhalená v r. 1927, autor Fr. Kos.

94) Z článků, které o Bohumilu Havlasovi a jeho díle vyšly, pokládám za důležité zejména následující: a) Ferdinand Pátek: Dějiště a osoby Havlasova románu „Tiché vody“, in: Časopis pro moderní filologii a literaturu, roč. XIV (1928), s. 15–22; b) Felix Vondruška: Z korespondence Bohumila Havlasy, in: Naše kniha, roč. XI (1930), s. 222–223, 354, 377–378. Autor zde představil část do té doby neznámé Havlasovy korespondence odeslané Jaroslavu Kudrnovi; c) Ferdinand Strejček: O B. Havlasovi do třetice, in: Naše kniha roč. XI (1930), s. 413–415. Ferdinand Strejček (* 27. 4. 1878 Jindřichův Hradec, + 3. 4. 1963 Mladá Boleslav), literární historik zde referoval o Havlasově pozůstalosti zanechané u krajana Dvořáčka v Tbilisi. Ferdinand Strejček tuto písemnou pozůstalost získal, ale dešifroval z ní jen malou část. Po osudech těchto písemností jsem pátral marně.

95) Jindřich Veselý, PhDr. (* 15. 7. 1885 Bavorov, + 19. 9. 1939 České Budějovice), středoškolský profesor, historik loutkářství i literární historik, vedle zmíněné práce publikoval i řadu drobných článků na stejné téma.

96) Miloslav Novotný, PhDr. (* 17. 6. 1894 Radomyšl, + 22. 12. 1966 Strakonice), správce literárního archivu Národního muzea v Praze, literární historik a kritik, v této práci soustředil nejen Havlasovu korespondenci, ale přetiskl zde také vzpomínkové články a soubor opatřil vlastními doprovodnými texty.

97) Theodor Pártl, Mgr. (* 30. 9. 1933 Strunkovice nad Blanicí), středoškolský profesor, zakladatel a sborník Pěveckého sboru jihočeských učitelek, sepsal tuto původně seminární práci při svém studiu na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci (obor hudební výchova–český jazyk a literatura).

Odhalení pamětní desky Bohumilu Havlasovi na jeho rodném domě v Bavorově dne 14. 8. 1927. Z filmu Elekta Journal.

PRAMENY TICHÝCH VOD

Havlasův román *Tiché vody* setrvával dlouhá desetiletí na špičce čtenářské oblíbenosti. Dočkal se mnoha vydání, ale od posledního uplynulo již více než 70 let. Připomeňme proto ve stručnosti románový děj:

Na zámku v D. žije baron z Königsbergu v bezdětném manželství s chotí Valgou a také se svojí milenkou slečnou Bohdanou, která však je zde odloučena od jejich nemanželské dcerky. Po ztroskotaném mexickém tažení nalezl u zámeckého pána útočiště jeho příbuzný de Binelli, setník sboru císaře Maxmiliána. Ve stejné době sem přijíždí se léčit další příbuzná, krásná jeptiška Amata Valerie. Pravidelným návštěvníkem zámku je lékař Sylvín Vlček z S., nejen jako terapeut, ale také jako oblíbený společník. To jsou hlavní aktéři románu, v němž jsou připodobněni k tichým vodám. Pod zdánlivě klidnou hladinou jsou skryty víry vášní. Vztah baronův k milence není nikterak skrýván, baronka Valga ale své city odkrývá jen částečně zámeckému lékaři, k němuž má důvěru i jistý citový vztah. Sylvín Vlček, ateista a také demokrat, byť ženatý otec, neubrání se milostnému vzplanutí ke krásné jeptišce, která k němu sdílí stejné sympatie. Jejich vzájemný vztah se však nachází jen v rovině platonické. O Amatě Valerie usiluje setník Binelli, jeho prvorrádým zájmem je však jeptiščino věno pojištěné na zámku v D. Padělal totiž směnku na 80 000 zlatých. O této skutečnosti se dozvěděl zámecký lékař a

to byl důvod – ostatním neznámý – souboje na pistole, v němž byl de Binelli lékařem postřelen. Ovlivněna názory lékařovými přehodnotila Amata Valerie své životní postoje, návrat do kláštera je pro ni již nepřijatelný. Také nechce nechat padnout na rodinu hanbu za setníkův zločin a ukončuje svůj život výstřelem z pistole. V poslední vůli odkazuje své věno de Binellimu. Její smrtí začíná další řetěz událostí. Baron Königsberg se nyní přímo od Binelliho dovídá o jeho trestuhodném činu, rozchází se s ním, prodějem panství v časové tísní pod cenou získává ale i osudnou směnku. S baronkou Valgou se dohodl na rozchodu a se slečnou Bohdanou odjíždí za jejich dítětem. V téže době lékař Vlček umírá na tuberkulózu a po zprávě o jeho skonu opouští i baronka Valga definitivně zámek.

Havlasovým současníkům ze Strunkovic a blízkého okolí bylo známo, že děj má celou řadu reálných prvků, odehrává se v konkrétním prostředí i čase. Také věděli, kdo byl autorovi předlohou při vytváření literárních postav. K publikování však došlo až půl století po Havlasově smrti a teprve tehdy se vědomost o těchto skutečnostech dostala k literárním kritikům resp. historikům.⁹⁸ Kdo byli ve skutečnosti hrdinové románu, naznačila v roce 1926 Maryša R. Šárecká, aniž by uvedla zdroj svých neúplných a místy nepřesných údajů.⁹⁹ Základním a nesmírně cenným zdrojem informací je sdělení Ferdinanda Pátka z roku 1928.¹⁰⁰ Zachytil v něm svědectví zasvěcené pamětnice slečny Barbory Šikolové¹⁰¹ a využil i archivní materiály, dnes zčásti nezvěstné, jejichž studium mu umožnil P. Karel Traxler.¹⁰² Stejně zdroje využil i Jan Bestrejka.¹⁰³ V článku zveřejněném r. 1932 uvedl řadu dalších nových informací.¹⁰⁴ V následujících řádcích rekapitulují Pátkova a Bestrejka zjištění a doplňují je o některé nové poznatky.

98) Dr. Jan V. Novák, Dr. Arne Novák: Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až do politického osvobození, 3. vydání, Olomouc 1922, s. 513: „Tiché vody (1897) jsou romantickou malbou vysněného šlechtického života na českém venkově.“ Teprve ve 4. vydání, Olomouc 1936–1939, na s. 804 stejní autoři uvádějí: „Tiché vody (1876) jsou romanticky pohnutou malbou dílem vysněného, dílem skutečného šlechtického života na jihočeském venkově v rodném kraji Havlasově na Bavorovsku.“

99) Maryša R. Šárecká: Hrdinové Tichých vod, in: Národní politika č. 335 ze dne 7. 12. 1926. Nezměněný text byl pak použit na s. 7–11 Neubertova vydání Tichých vod r. 1929.

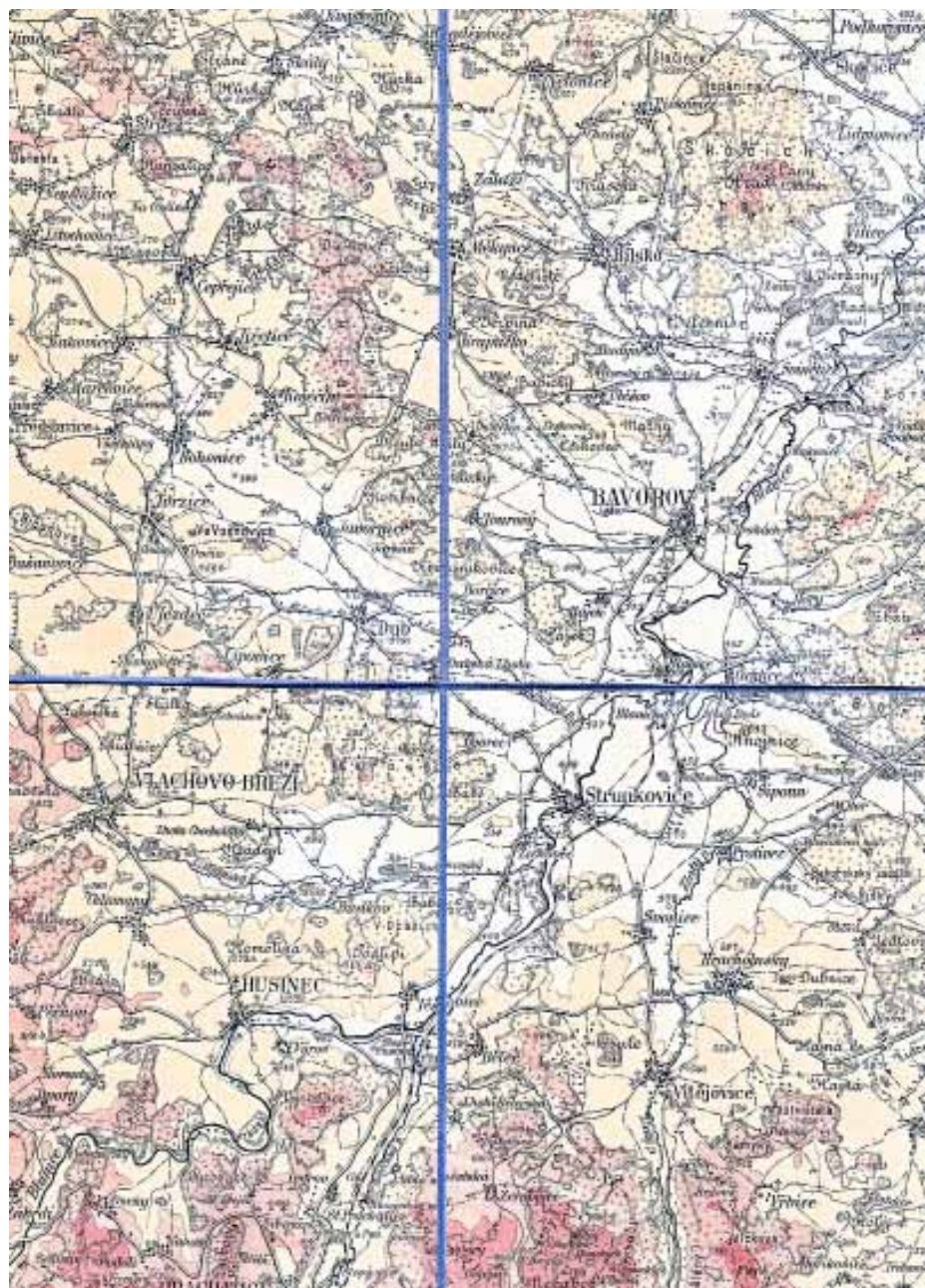
100) Viz pozn. č. 94 a).

101) Barbora Šikolová byla nejstarší dítě dubského zámekého zahradníka Františka Šikoly a jeho manželky Marie, dcery borovanského bednáře Jana Hofřicha. Do Dubu se matka dostala jako komorná Walburgy von Henikstein. Zde byli rodiče oddáni 28. srpna 1844 a Barbora se narodila v areálu dubského zámku 7. listopadu téhož roku. Zdejší události pak vnímala z bezprostřední blízkosti. Jako industriální učitelka se zavázala k celibátu, v pensí žila v Dubské Lhotě čp. 2, kde také 28. ledna 1929 zemřela.

102) Pater Karel Traxler, osobní děkan (* 17. 1. 1866 Vlachovo Březí, + 15. 5. 1936 Volyně), působil jako farář v Dubu v letech 1907–1936. Byl vynikající šachista, podílel se na organizování českých šachistů a redigoval odborných časopisů. Vytvořil stovky šachových úloh.

103) Jan Bestrejka (* 27. 12. 1892 Javornice, + 20. 4. 1944 Dub), od roku 1918 učitel v Dubu, od r. 1937 také řídící učitel obecné školy.

104) Jan Bestrejka: „Tiché vody“. Srovnání románu se skutečností, in: Zájmy Pošumaví č. 22–23/1932. Nově přetištěno v publikaci Václav Starý: Dub, Dub 2004, s. 141–147.

1. Dra J. Bělhlava podrobné mapy zemi koruny České, list 46:
Prachovice-Vodňany-Netolice 1:75 000 (výřez).

2. Strunkovice nad Blanicí – dům rodiny Havlasů čp. 34 na náměstí, stav 1997, foto autor.

3. Dub, dějiště Havlasova románu *Tiché vody*. Pohlednice z počátku 20. let 20. století.

4. Zřícenina hradu Helfenburk, rovněž dějiště románu *Tiché vody*, stav 1999, foto autor.

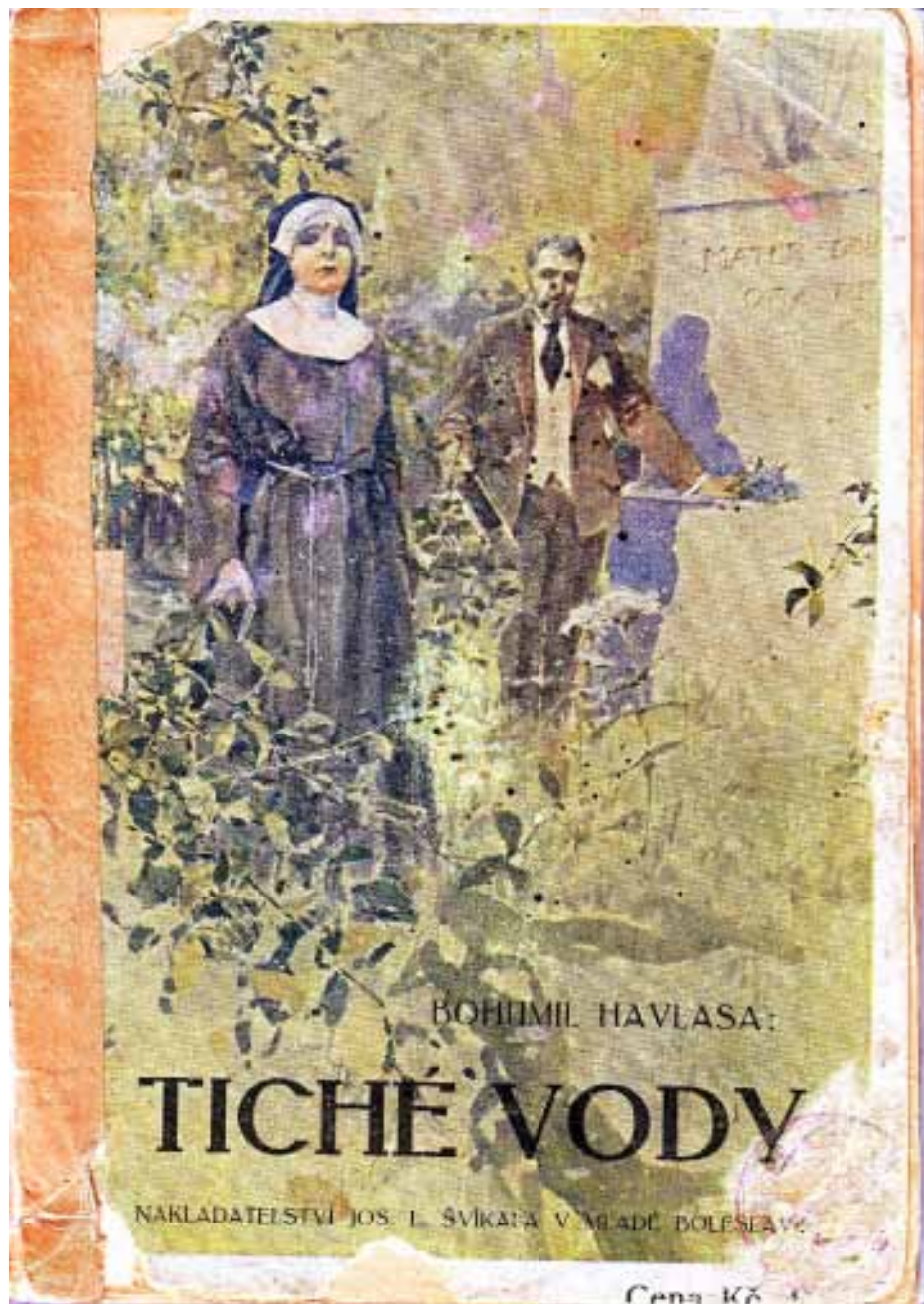
5. Náhrobek Heinricha Schmitze, otce Walburgy von Henikstein, při zevní straně presbytáře kostela v Dubu, menší náhrobek Bertý von Gamera vlevo, stav 1997, foto autor.

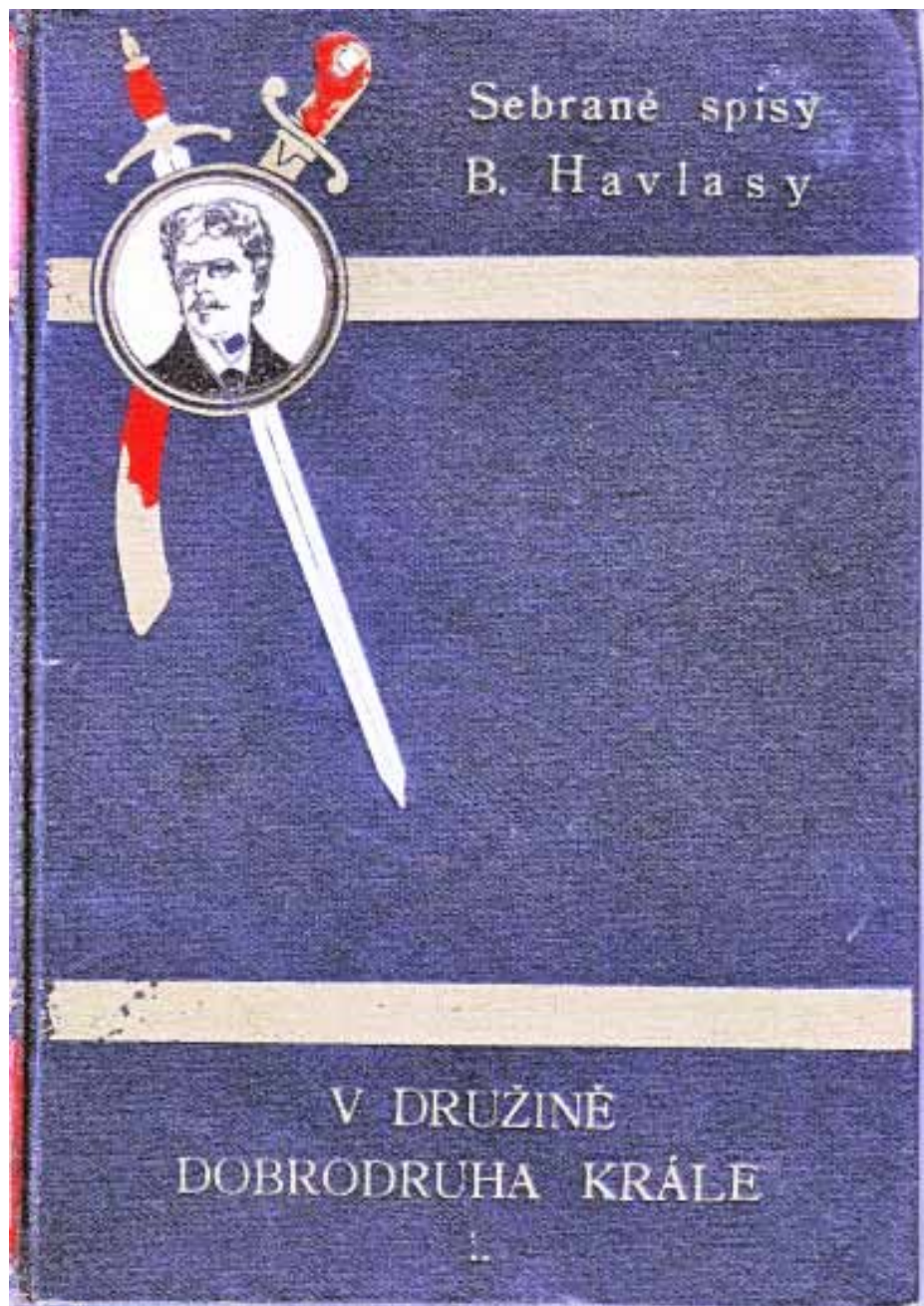
6. Busta Bohumila Havlasy, dílo akad. sochaře Františka Mrázka z r. 1972, před rodinným domem Havlasů. Na domě pamětní deska z r. 1886, stav 1999, foto autor.

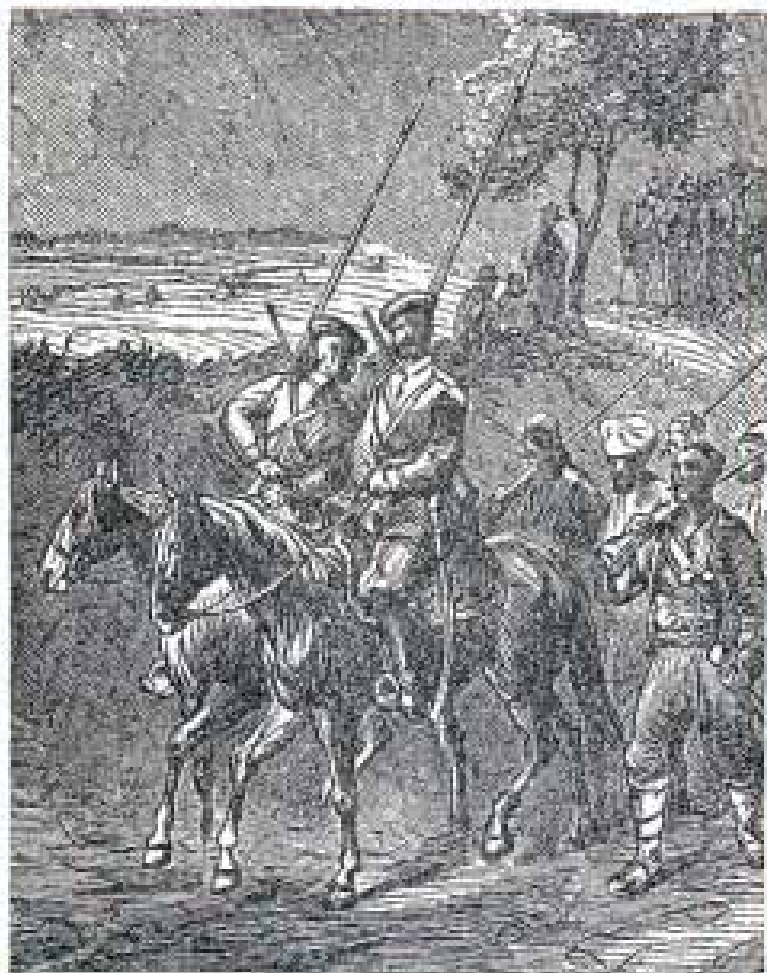
7. Pohlednice z 20. let 20. století s chybným údajem místa narození spisovatele Havlasy.

8. Obálka 2. vydání Tichých vod z r. 1880 v Mladé Boleslavi.

9. Vazba 1. svazku Sebraných spisů B. Havlasy. Vydalo Ústřední Legio-nakladatelství, Praha 1927.

Miloslav Novotný

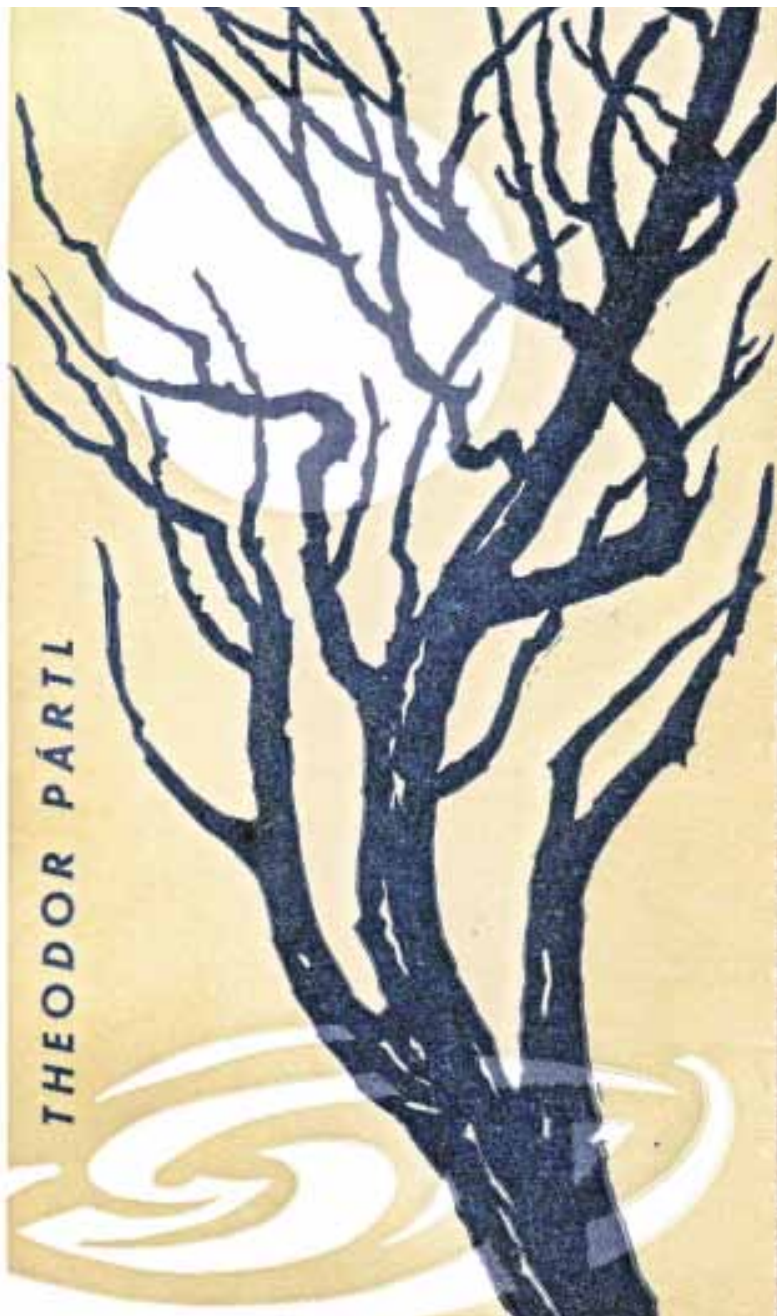
NIŽEGORODSKÝ DRAGÓN
BOHUMIL HAVLASA

MALÁ OTTOVA KNIHOVNA

10. Obal knihy Miloslava Novotného *Nižegorodský dragón* Bohumil Havlasa, vydal J. Otto, Praha 1941.

BOHUMIL HAVLASA

THEODOR PÁRTL

11. Přebal knihy Theodora Pártla Bohumil Havlasa. Vydaly MS ČSČK a OB při MNV Strunkovice nad Blanicí, 1967.

Zámek v Dubu, dějiště Havlasových Tichých vod, stav 2009, foto autor.

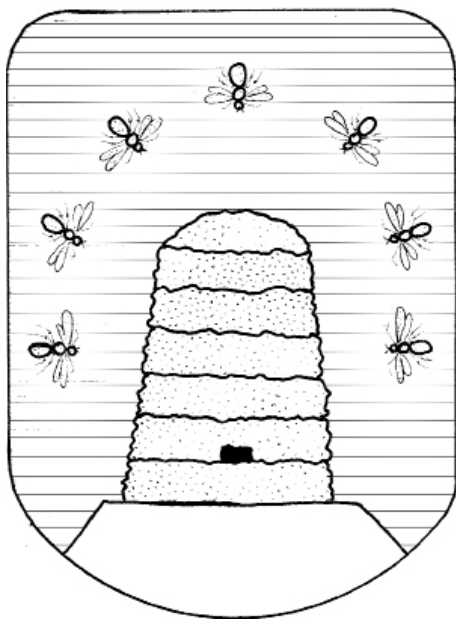

*Kapličky v ohradní zdi dubského zámeckého parku se sochami sv. Vojtěcha a sv. Jana Nepomuckého.
Stav 1983. Tyto objekty zmiňovány v románu Tiché vody, foto autor.*

Dějštěm románu je především zámek v Dubu, kde i dnes můžeme nalézt některé ze zmiňovaných prvků, jako je např. grotta v zámeckém parku, dále ves (dnes městys) Dub se svým okolím, zřícená hrada Helfenburka Strunkovice nad Blanicí, bydliště zámeckého lékaře a jeho rodiny.

I ostatní lokality, autorem uváděné jen počátečním písmenem, nejsou smyšlené. Nádraží ve V. je tehdy Dubu nejbližší železniční stanice Vodňany¹⁰⁵, pod literou Č se skrývá blízká Čkyně, Vl... B... již nezakrytě ukazuje na Vlachovo Březí a Lib... na Libějovice.

K baronu Königsbergovi byl Bohumilu Havlasovi předlohou rytíř Moritz von Henikstein, narozený 7. listopadu 1813 ve Vídni.¹⁰⁶ Statek Dub a Borčice zakoupil roku 1839 od Jana šlechtice Nádherného a téhož roku sem přesídlil ze svého dosavadního bydliště na schwarzenberském zámku v Borovanech. Byl členem Vlastenecko-hospodářské společnosti v Čechách a Společnosti Českého muzea. Byl uznávaným zemědělským odborníkem, který zaváděl nové způsoby zemědělské práce a své znalosti předával i svým spoluobčanům, bývalým svým poddaným. V letech 1854–1860 uskutečnil nákladnou přestavbu dubského zámku ve windsdorském slohu. Nezanedbával také péči o místní kostel Rozeslání svatých apoštolů, který byl r. 1859 povýšen na farní a jehož byl patronem. Roku 1865 prodal statek Dub pražskému měšťanu Josefu Odkolkovi a vstoupil do služeb svého přítele, jímž byl majitel kolínského velkostatku František Horský rytíř z Horskysfeldu. Poslední údobí života prožil v hornorakouském Linci, kde bydlil na adrese Landstrasse 54. Zde zemřel 28. února 1879 a byl pochován na hřbitově sv. Barbory.¹⁰⁷

*Erb rytíře Moritze z Heniksteinu,
kresba autor.*

105) V době Havlasově se tak jmenovala dnešní železniční stanice Čičenice. Nynější stanice ve Vodňanech tehdy ještě neexistovala, neboť trať Čičenice–Prachatice, na níž leží, byla otevřena až roku 1893.

106) O Moritzovi von Henikstein mj. píše Františka Vachtová: Bratrance Heniksteinové na poli orném a bitevním, in: Heraldika (Jílové), roč. XIII (1980), č. 1, s. 25–33.

107) Za tyto informace vděčím své bývalé spolupracovnici, nyní již zemřelé paní Olze Kokešové roz. Křištofově, která mi je roku 1987 zjistila v Linci.

Baronka Valga byla ve skutečnosti Walburga von Henikstein. Byla o tři roky mladší než její manžel Moritz. Narodila se jako dcera vrchního polního lékaře Heinricha Schmitze a jeho manželky Eleonory. Po prodeji statku Dub a Borčice a dočasném rozchodu s manželem se uchýlila do Lince, kde zemřela 6. prosince 1887.¹⁰⁸

K postavě sympatického lékaře Sylvína Vlčka posloužil spisovateli jako vzor jeho vlastní otec Filip Havlasa, o němž bylo již v předchozím textu pojednáno. V románu jej představil jako velkou morální autoritu, jíž nepochybně pro něj byl i ve skutečnosti.

Postavě Amaty Valerie byla předlohou Berta baronka von Gamerra. Jejími rodiči byli Stanislaus svobodný pán von Gamerra, rytmistr a tajný kabinetní kurýr z Vídně, a jeho manželka Amalie rozená Döll-Grünthal. Jeptiškou nebyla. Je nesporné, že její smrt nebyla náhodná, ale že šlo o sebevraždu. Svědčí pro to skutečnost, že pokoj, v němž 29. listopadu 1859 došlo k tragedii, byl zevnitř uzamčen a že byl nalezen dopis na rozloučenou. Četl jej Moritz von Henikstein. Obsah psaní však zůstal utajen. Suicidium nebylo výsledkem zkratového jednání, poslední dobou byla Berta von Gamerra často smutná a neděli předtím v kostele velmi plakala. Příčinu jejího trápení lze tušit ve zvoleném cíli výstřelu. Komisionální obdukcce provedená 1. prosince Dr. Niklasem, ranlékařem Fantlem a komisařem Havlíkem stanovila příčinou smrti vykrvácení z rozervaných velkých cév podbřišku. Dne 4. prosince 1859 byla Berta pohřbena u zevní strany presbytáře dubského kostela.¹⁰⁹ Posmrtně pořízený portrét Berty baronky von Gamerra byl v době 1. čsl. republiky v bavorovském muzeu, jeho další osudy se mi nepodařilo vypátrat.

Podpis a pečeť Walburgy von Henikstein, z archivu autora.

Posmrtný portrét Berty von Gamerra, v románu vystupující jako sestra Amáta Valerie. Autor neznámý, stejně jako dnešní uložení obrazu.

108) Jako pozn. č. 106.

109) SOA T, SM, Fara Dub 6 (Z 1784–1877 pro Dub), s. 120–121, s volně vloženým listem se zápisem a podpisy členů obdukční komise.

Stav r. 1983, foto autor.

Stav r. 1999 po neodborné restauraci, ne však po posledním poničení sochy vandaly, foto autor.

Milenka rytíře Moritze von Henikstein, v románě slečna Bohdana, se jmenovala Marie Píchová. Narodila se v Bavorově v tehdejší čp. 24 a byla pokřtěna 30. května 1832 jako prvorozené dítě bavorovského šafáře Bartoloměje Píchy a jeho manželky Kateřiny Vlčkové z Dubu.¹¹⁰ Otec později působil jako šafář v Čichticích, Borčicích a naposledy v Dubu. Se zámeckým pánem se Marie Píchová sblížila patrně v první polovině padesátých let 19. století. Křestní list, který jí byl vydán 2. prosince 1855, sloužil patrně jako doklad při zápisu narození jejího dítěte. Zápis se mi ale nepodařilo dohledat, stejně jako jinou další matriční stopu po této ženě, která byla vlastní tetou královéhradeckého biskupa ThDr. Mořice Píchy z matčiny strany.¹¹¹

110) SOA T, SM, Fara Bavorov 13 (N 1814–1853 pro Bavorov), s. 242–243.

111) Viz také: Jan Antonín Mager: Královéhradecký biskup Mořic Pícha a jeho jihočeské kořeny, in: Rodopisná revue č. 4/2006, s. 10–11.

Pro negativní postavu setníka Binelliho použil Havlasa obměněné příjmení Benoni. Na dubském zámku skutečně po roce 1860 pobýval Julius Benoni, narozený 17. prosince 1832 ve Střelských Hošticích.¹¹² Byl to vynikající hudební improvizátor, hudební skladatel (žák Preyerův, Donizettiho a Sechtera), který komponoval i opery, ale pro neúspěchy svých skladeb se vzdal hudební činnosti a věnoval se zemědělství.¹¹³ Slečna Šikolová o něm vypověděla, že se oženil s Kateřinou Průchovou.¹¹⁴ O dalších osudech této osobnosti se nedostává zpráv.

Mexické dobrodružství de Binelliho se v Tichých vodách neobjevuje náhodně. Není to jen tím, že časově zapadá do údobí příběhů zmiňovaných v románu. O Strunkovicích nad Blanicí dosud lidé z okolí mluví jako o Mexiku a místní obyvatelé nevnímají toto přízvisko pejorativně. Původ má v údajné účasti 25 Strunkovičanů na mexickém tažení Maxmiliána Habsburského. Váleční veteráni z Mexika byli strunkovickou přítomností Havlasovy doby.¹¹⁵

Dotvořením jednotlivých lidských příběhů konkrétních osob v reálném, jemu důvěrně známém prostoru vytvořil Bohumil Havlasa Tichými vodami „typ romanticky pojatého salonního románu, tehdy ještě v české literatuře ojedinělého, vyznačujícího se fantazií, elegantností slohu a smyslem pro záhadné duševní hnutí“.¹¹⁶

112) SOA T, SM, Fara Střelské Hoštice 3 (N 1784–1846 pro celou farnost), fol. 23Ob. Julius Benoni byl syn ředitele střelkohoštického panství Daniela Benoniho, který později vstoupil do služeb hraběte Taafeho v Nažovech. Ke ztotožnění dubského Benoniho se skladatelem Juliem Benonim mi dopomohl pan Miloslav Trnka z Prahy, za což mu patří mé díky.

113) Milan Hankovec: Významní rodáci Strakonicka, Strakonice 2005, s. 26.

114) Kateřina Průchová mohla pocházet z dubské farnosti. Příjmení Průcha se r. 1865 vyskytovalo v Dubu v čp. 2 a 24 a v Javornici v čp. 27 (SOkA PT, FÚ Dub, Soupis osadníků 1865, sign. II-31).

115) Jako pozn. č.1, s. 173–175.

116) Jako pozn. č. 93.

RESUMÉ

Genealogicky zaměřená studie představuje rod Havlasů, který byl po dobu takřka tří set let (v 17.–19. století) spjat s městysem Strunkovice nad Blanicí. Nejslavnějšímu členu rodu, českému spisovateli a žurnalistovi Bohumilu Havlasovi (1852–1877), který jako nižegorodský dragoun zemřel na Kavkaze v průběhu rusko-turecké války, ale i jeho nejbližšímu příbuzenstvu, jsou věnovány další části sdělení. Skutečné předlohy představitelů románových postav Havlasova díla Tiché vody, dlouho pokládaného za nejlepší český román, přibližuje další kapitola. Studie je doplněna rodokmenem Havlasů ze Strunkovic a vývodem Bohumila Havlasý ze 16 předků.

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Studie befasst sich mit der Genealogie des Familiengeschlechts Havlasa, welches über eine Zeitspanne von fast drei Jahrhunderten (17. – 19. Jahrhundert) eng mit dem Städtchen Strunkovice nad Blanicí verbunden war. Teile dieser Abhandlung widmen sich dem berühmtesten Angehörigen dieser Familie und seiner nächsten Verwandtschaft. Es geht um den tschechischen Schriftsteller und Journalisten Bohumil Havlasa (1852-1877), der als Nizegoroder Dragoner während des Russisch-Osmanischen Krieges auf dem Kaukasus gefallen ist. Mit den realen Vorbildern der Romangestalten im Havlasa-Buch „Tiché vody“ (Stille Wasser), das lange Zeit für den besten tschechischen Roman gehalten wurde, macht uns ein anderes Kapitel bekannt. Die Studie wird ergänzt durch einen Stammbaum des Familiengeschlechts Havlasa aus Strunkovice, sowie der Ahnentafel von Bohumil Havlasa mit seinen 16 Vorfahren.

SUMMARY

The genealogically oriented study introduces the Havlasa family who were connected with the small town Strunkovice nad Blanicí for nearly three hundred years (in the 17th – the 19th centuries). The following parts of the report are dedicated to the most famous member of the family, the Czech writer and journalist Bohumil Havlasa (1852 – 1877), who died as a Niznij Gorod dragoon in the Caucasus in the Russian – Turkey War, as well as to his close relatives. The real models of the representatives of the novel characters of Havlasa's work Quiet Waters, being considered the best Czech novel for a long time, are shown in the next chapter. The study includes the family tree of the Havlasas from Strunkovice and the origin of Bohumil Havlasa from 16 ancestors.

BESCHREIBUNGEN ZU DEN FARBFOTOS AUF SEITEN 31-38

1. Detaillierte Karten des Königsreichs Böhmen nach Dr. J. Bělohav, Blatt Nr. 46: Prachatice-Vodňany-Netolice 1:75 000 (Ausschnitt).
2. Strunkovice nad Blanicí – Haus Nr. 34 der Familie Havlasa am Stadtplatz, Zustand 1997, Foto Autor.
3. Dub, Schauplatz des Havlasa Romans „Tiché vody“ (Stille Wasser). Ansichtskarte vom Anfang der 20er Jahre des 20. Jahrhunderts.
4. Burgruine Helfenburg, auch hier handeln Teile des Romans „Tiché vody“ (Stille Wasser); Zustand 1999, Foto Autor.
5. Grabmal von Heinrich Schmitz, dem Vater von Walburga von Henikstein, an der Außenseite des Presbyteriums der Kirche in Dub, kleineres Grabmal von Berta von Gamera links; Zustand 1997, Foto Autor.
6. Büste von Bohumil Havlasa, ein Werk des akademischen Bildhauers František Mrázek, 1972 vor dem Havlasa Familienhaus aufgestellt. Am Haus ist seit 1886 eine Gedenktafel angebracht; Zustand 1999, Foto Autor.
7. Ansichtskarte aus den 20er Jahren des 20. Jahrhunderts, auf welcher der Geburtsort des Schriftstellers Havlasa falsch angegeben ist.
8. Umschlag der 2. Ausgabe von „Tiché vody“ (Stille Wasser) aus dem Jahre 1880 in Mladá Boleslav.
9. Einband des 1. Bandes der Gesammelten Schriften von B. Havlasa. Herausgegeben vom Verlag Ústřední Legio; Prag 1927.
10. Umschlag des Buches „Nižgorodský dragón Bohumil Havlasa“ (Nizegoroder Dragoner Bohumil Havlasa); herausgegeben von J. Otto, Prag 1941.
11. Umschlag des Buches Bohumil Havlasa von Theodor Pártl. Herausgegeben von MS ČSČK und OB bei MNV Strunkovice nad Blanicí, 1967.

LEGEND OF COLOUR PHOTOGRAPHS SEE PAGE 31-38

- 1) Doctor Bělohlav's detailed maps of the lands of the Czech crown, page 46: Prachatice – Vodňany – Netolice 1 : 75.000 (slice)
- 2) Strunkovice nad Blanicí - the house of the Havlasa family N. 34 in the square, state 1997, photo author.
- 3) Dub, the scene of the Havlasa's novel Quiet Waters. The postcard from the beginning of the 20s of the 20th century.
- 4) The ruins of Helfenburg Castle, the scene of the novel Quiet Waters, too, state 1999, photo author.
- 5) Tomb of Heinrich Schmitz, father of Walburga von Henikstein by the outer side of the presbytery of the church in Dub, the smaller tomb of Berta von Gamera on the left, state 1997, photo author.
- 6) Bohumil Havlasa's bust, the work of the academic sculptor František Mrázek from 1972 in front of the Havlasa family house. On the house there is a memorial plaque from 1886, state 1999, photo author.
- 7) Postcard from the 20s of the 20th century with a wrong date of the place of birth of the writer Havlasa.
- 8) The cover of the 2nd edition of Quiet Waters from 1880 in Mladá Boleslav.
- 9) Binding of the 1st volume of B. Havlasa's Collected Works. Published by Ústřední Legio – publishing house, Prague 1927.
- 10) Cover of the book Niznij Gorod Dragoon Bohumil Havlasa by Miloslav Novotný, published by J. Otto, Prague 1941.
- 11) Jacket of the book Bohumil Havlasa by Theodor Pártl. Published by MS CŠCK and OB at the Local National Committee Strunkovice nad Blanicí, 1967.

RODOKMEN HAVLASŮ Z MĚSTYSE STRUNKOVIC

Vysvětlivky:

* – narození, ~ – křest, ∞ – sňatek, + – úmrtí, □ – pohřeb.

Jan Havlasa * okolo r. 1580 Žichovec, + mezi lety 1642–1648 Strunkovice, soused ve Strunkovicích

∞ N.N.

Děti:

1. Matěj * okolo r. 1620, + 20. 3. 1684 Strunkovice, soused ve Strunkovicích
před r. 1652, Anna N. + asi 1714

Děti:

- A. Jiří ~ 21. 3. 1652 * Strunkovice, + asi 1700 Strunkovice, soused ve Strunkovicích
∞ 26. 1. 1688 Bavorov (Strunkovice?), Dorota Mokředová
~ 26. 5. 1659 Strunkovice, II. ∞ 6. 2. 1701 Bavorov (Strunkovice?), Jakub Hlava

Děti:

- a. Václav ~ 15. 9. 1689 * Strunkovice, □ 5. 8. 1758 + Strunkovice, soused ve Strunkovicích
∞ 11. 2. 1716 Bavorov (Strunkovice?), Eva Kolářová * asi 1689, + 27. 10. 1767 Strunkovice

Děti:

- 1) Josef ~ 4. 3. 1718 * Strunkovice
- 2) Martin ~ 31. 10. 1719 * Strunkovice
- 3) Václav ~ 26. 2. 1721 * Strunkovice, + 30. 10. 1784 Strunkovice 34, švec a soused ve Strunkovicích 34
∞ 16. 5. 1773 Blanice, Ludmila Karvánková ~ 6. 9. 1751 * (Dubská) Lhota, II. ∞ 31. 1. 1785 Strunkovice, František Pech, + 6. 6. 1790 Strunkovice 34

Děti:

- A) František ~ 1. 10. 1774 * Strunkovice 34, + 15. 2. 1838 Strunkovice 49, mistr ševcovský a soused ve Strunkovicích 49
I. ∞ 15. 2. 1803 Strunkovice, Kateřina Vondrášková + 12. 1. 1835 Strunkovice 49

II. ∞ 11. 1. 1836 Strunkovice, Marie Waislová

Děti:

- a) Josefka ~ 3. 9. 1803 * Strunkovice 34, + 6. 3. 1805 Strunkovice 49
- b) Tomáš ~ 18. 12. 1804 * Strunkovice 47
- c) Marie ~ 24. 1. 1807 * Strunkovice 49, + 27. 8. 1844 Strunkovice 58
- d) Josefa * 28. 8. 1809 Strunkovice 49, + 15. 6. 1810 Strunkovice 49
- e) Kateřina * 3. 2. 1838 Strunkovice 49

- B) Marie Anna ~ 1. 1. 1776 * Strunkovice 34
- C) Josef ~ 19. 3. 1778 * Strunkovice 34
- D) Kateřina ~ 12. 2. 1780 * Strunkovice 34, □ 6. 6. 1780 + Strunkovice 34
- E) Filip ~ 2. 5. 1781 * Strunkovice 34, + 26. 1. 1849 Strunkovice 34, krejčovský mistr a soused ve Strunkovicích
- I. ∞ 21. 8. 1803 Strunkovice, Alžběta Maříková ~ 28. 12. 1783 * Strunkovice 63, + 31. 7. 1831 Strunkovice 34
- II. ∞ 7. 11. 1831 Strunkovice, Magdalena Baurichová + 25. 12. 1868 Strunkovice 34
- Děti:
- a) Marianna ~ 4. 1. 1804 * Strunkovice 34, ∞ 5. 10. 1830 Strunkovice, Vojtěch Kouba
 - b) Johana ~ 1. 10. 1805 * Strunkovice 34, ∞ 1. 2. 1824 Strunkovice, Jan Pech
 - c) Josefa * 25. 2. 1808 Strunkovice 34, ∞ 13. 2. 1827 Netolice, Jan Jünglig
 - d) Filip * 27. 5. 1810 Strunkovice 34, + 10. 8. 1865 Strunkovice 34, lékař ve Strunkovicích i Dubu, přechodně v Bavorově, soused ve Strunkovicích 34
∞ 22. 8. 1837 Strunkovice, Marie Hampergrová * 15. 1. 1817 Strunkovice 40, + 28. 12. 1907 Heřmanův Městec 95
- Děti:
- 1/ Justus * 2. 11. 1837 Strunkovice 34, notář v Uhrách
 - 2/ Quido * 2. 5. 1839 Strunkovice 34, + 14. 1. 1909 Heřmanův Městec 95, učitel, hudební skladatel, naposledy ředitel kůru v Heřmanově Městci
∞ Marie Jurčičová * 4. 12. 1852 Osor (Chorvatsko), + 15. 3. 1936 Heřmanův Městec
 - 3/ Nouzově křtěný chlapec * 29. 5. 1841 Strunkovice 34, + 29. 5. 1841 Strunkovice 34
 - 4/ Wilhelma Alžběta * 26. 6. 1842 Strunkovice 34, + 14. 6. 1894 Bavorov 14
 - 5/ Oktavian Josef * 22. 3. 1844 Strunkovice 34, + 4. 9. 1930 Uherské Hradiště 340, ředitel černínského cukrovaru v Krásném Dvoře u Podbořan,
∞ 17. 9. 1887 Plzeň, Marie Josefa Valentina Linhartová * 8. 9. 1860 Plzeň město 179, + 23. 6. 1923 Bavorov 9
- Děti:
- A/ Bohumil * 1888 Krásný Dvůr, + 1888 Krásný Dvůr
 - B/ Marie * 13. 5. 1889 Krásný Dvůr, + 18. 1. 1945 Brno,
∞ Josef Partaj, Ing. * 23. 8. 1875 Bavorov, + x. 1. 1954 Brno

- C/ Zdeněk * 31.12. 1890 Krásný Dvůr, + 21. 11. 1918 Praha, MUDr., vědecký pracovník ústavu patologické anatomie Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze
- D/ Valerie * 24. 2. 1892 Krásný Dvůr, + 17. 12. 1904 Plzeň
- E/ Růžena * 22. 1. 1895 Krásný Dvůr, + 28. 8. 1919 Rokycany
- F/ Helena Olga Valentina * 30. 11. 1897 Krásný Dvůr, + 25. 3. 1971 Brno, ∞ 14. 1. 1924 Brno sv. Tomáš, Rudolf Suchý, Ing. * 14. 4. 1886 Kuroslepy, + 18. 11. 1962 Brno
- 6/ Albína Christina * 18. 12. 1845 Strunkovice 34
- 7/ Václav Josef * 29. 9. 1847 Strunkovice 34, + 1. 7. 1848 Strunkovice 34
- 8/ Ladislav Josef * 8. 6. 1849 Strunkovice 34, + 24. 9. 1895 Horní Stupno 61 (dnes Břasy), učitel, naposledy bytem v Radnicích 27
∞ 11. 11. 1875 Blovice, Marie Nováková
Syn:
A/ Ladislav * 8. 3. 1877 Blovice 88, magistrátní rada v Praze
- 9/ Bohumil * 1. 10. 1852 Bavorov 89, + 25. 11. 1877 Alexandropol (dnes Gjumri, Arménie), český žurnalista a spisovatel
- F) Kateřina ~ 22. 8. 1783 * Strunkovice 34
- 4) Matěj ~ 20. 2. 1723 * Strunkovice
- 5) František ~ 29. 10. 1724 * Strunkovice, + 20. 11. 1737 Strunkovice
- 6) Martin (Mikuláš) ~ 13. 12. 1726 * Strunkovice, + 8. 7. 1839 Strunkovice
- 7) Filip * 28. 4. 1729 Strunkovice
- 8) Jan ~ 21. 6. 1732 * Strunkovice, + 8. 10. 1789 Strunkovice 64, krejčí a soused ve Strunkovicích 64
∞ 29. 9. 1772 Strunkovice, Maria Anna Krbečková II. ∞ 27. 4. 1790 Strunkovice, František Beneš
- Děti:
- A) Antonín Kašpar ~ 6. 1. 1774 * Strunkovice 64, + 7. 1. 1774 Strunkovice 64
- B) Eleonora ~ 12. 5. 1775 * Strunkovice 64, □ 10. 4. 1776, + Strunkovice 64
- C) Marie * 29. 3. 1777 Strunkovice 64
- D) Antonín ~ 12. 1. 1780 * Strunkovice 64, + 23. 5. 1858 Strunkovice 64, tkadlec a soused ve Strunkovicích 64
I. ∞ 16. 11. 1819 Netolice, Marie Rosenmüllerová + 19. 10. 1835 Strunkovice 64
II. ∞ Anna N. + 18. 1. 1864 Libějovice 16
- Syn:

- a) Josef * 16. 11. 1821 Strunkovice 64, + 9. 5. 1824 Strunkovice 64
 - E) Eleonora ~ 18. 5. 1782 * Strunkovice 64, + 10. 4. 1776 Strunkovice 64
 - F) Františka ~ 5. 3. 1785 * Strunkovice 64
 - G) Apolena ~ 5. 2. 1788 * Strunkovice 64
 - b. Magdalena ~ 17. 7. 1691 * Strunkovice, + 27. 9. 1751 Strunkovice
Nemanželská dcera:
 - 1) Kateřina * asi 1742, + 3. 3. 1782 Strunkovice 34
 - c. Martin ~ 11. 12. 1692 * Strunkovice
 - d. Šimon ~ 21. 10. 1695 * Strunkovice, + 15. 2. 1760 Strunkovice, vysloužilý voják
 - e. Žofie ~ 30. 3. 1698 * Strunkovice
- B. Eva ~ 12. 2. 1654 * Strunkovice, ∞ Řehoř N.
- C. Marianna ~ 12. 2. 1654 * Strunkovice
- D. Tomáš ~ 7. 12. 1655 * Strunkovice, + mezi lety 1714–1720, domkář ve Strunkovicích
∞ 14. 11. 1694 Bavorov, Alžběta Petrželková
- Děti:
- a. Dorota ~ 11. 12. 1695 * Strunkovice
 - b. Veronika ~ 6. 12. 1697 * Strunkovice, + 29. 8. 1770 Prachatice
 - c. Jan ~ 14. 5. 1702 * Strunkovice, □ 29. 7. 1748 + Strunkovice, soused a konšel ve Strunkovicích
∞ 29. 9. 1726 Bavorov (Strunkovice?), Ludmila Zemanová * Javornice
- Děti:
- 1) Terezie ~ 24. 9. 1727 * Strunkovice
 - 2) Veronika ~ 12. 1. 1731 * Strunkovice
 - 3) Dorota ~ 12. 1. 1731 * Strunkovice, □ 4. 8. 1754 + Strunkovice
 - 4) Marie Anna ~ 2. 1. 1733 * Strunkovice
 - 5) Václav * asi 1734, □ 30. 5. 1755 + Strunkovice
 - 6) Kateřina ~ 22. 4. 1735 * Strunkovice
 - 7) Antonín * asi 1737, □ 5. 8. 1737 + Strunkovice
 - 8) Jakub ~ 3. 7. 1738 * Strunkovice, + 6. 2. 1739 Strunkovice
 - 9) Jakub ~ 11. 7. 1740 * Strunkovice, + 20. 7. 1740 Strunkovice
 - 10) Alžběta ~ 22. 6. 1741 * Strunkovice, + 21. 5. 1808 Strunkovice 49
- d. Kateřina ~ 11. 4. 1704 * Strunkovice
- e. Karel ~ 24. 1. 1711 * Strunkovice
- f. Lukáš ~ 10. 10. 1714 * Strunkovice, + 28. 4. 1791 Prachatice město 53, krejčí a měšťan v Prachaticích
∞ 12. 9. 1746 Prachatice, Žofie Herbstová
- Děti:
- 1) Eliáš ~ 4. 7. 1747 * Prachatice město
 - 2) Matěj * 14. 1. 1749 Prachatice město, + 31. 5. 1749 Prachatice město
 - 3) Dorota * 7. 1. 1751 Prachatice město
 - 4) Eleonora * 8. 2. 1753 Prachatice město

Nemanželské děti:

- A) František Seraf. ~ 2. 12. 1779 * Prachatice město 53, + 11. 5. 1784 Prachatice město 53
- B) Eva ~ 10. 12. 1782 * Prachatice město
- C) Eleonora ~ 18. 2. 1785 * Prachatice město 53
- D) Johanna ~ 31. 1. 1787 * Strunkovice 58, + 1. 5. 1787 Strunkovice 58
- 5) Dominik * 2. 8. 1755 Prachatice město, hrnčář a měšťan v Prachaticích
∞ 9. 2. 1779 Prachatice, Anna Maxová

Děti:

- A) Jan Křtitel ~ 14. 6. 1780 * Prachatice předměstí 12, □ 18. 6. 1780, + Prachatice předměstí 12
 - B) Terezie ~ 10. 9. 1781 * Prachatice předměstí 66, + 15. 11. 1785 Prachatice předměstí 66
 - C) František Xaver ~ 18. 11. 1783 * Prachatice předměstí 66, + 13. 1. 1787 Prachatice předměstí 66
 - D) Terezie * asi 1786, + 26. 7. 1853 Prachatice předměstí 96
 - E) Petr ~ 28. 6. 1787 * Prachatice předměstí 66
 - F) Antonín ~ 17. 5. 1792 * Prachatice předměstí
 - G) Žofie ~ 10. 5. 1794 * Prachatice předměstí 66
 - H) Eliáš ~ 18. 7. 1797 * Prachatice předměstí 66, + 22. 1. 1801 Prachatice předměstí 66
 - I) Marie ~ 31. 1. 1800 * Prachatice předměstí 66
 - 6) Kateřina * 11. 11. 1757 Prachatice město + 23. 9. 1763 Prachatice město
 - E. Vavřinec ~ 28. 7. 1658 * Strunkovice, + asi 1718 Strunkovice, soused ve Strunkovicích
 - F. Alžběta ~ 8. 11. 1660 Prachatice * Strunkovice
 - G. Žofie * asi 1662
 - H. Marianna ~ 30. 6. 1664 * Strunkovice, ∞ Pavel Zoucha
 - I. Dorota ~ 9. 12. 1667 * Strunkovice
 - J. Ludmila ~ 21. 8. 1670 * Strunkovice
 - K. Kateřina ~ 20. 10. 1672 * Strunkovice
 - L. Apolena ~ 6. 2. 1675 * Strunkovice, + 14. 6. 1742 Strunkovice
2. Alena + 1653
 3. Mariana ∞ před r. 1648, N. Lazar
 4. Eva ∞ před r. 1648, N. Marek
 5. Kateřina + mezi léty 1653–1658
 6. Mariana

VÝVOD ZE 16 PŘEDKŮ SPISOVATELE BOHUMILA HAVLASY

1. Bohumil Havlasa, český spisovatel a žurnalista
* 1. 10. 1852 Bavorov 89
+ 25. 11. 1877 Alexandropol (dnes Gjumri, Arménie)
2. Filip Havlasa, lékař ve Strunkovicích a Dubu, krátce v Bavorově
* 27. 5. 1810 Strunkovice 34
∞ 22. 8. 1837 Strunkovice
+ 10. 8. 1865 Strunkovice 34
3. Marie Hampergrová
*15. 1. 1817 Strunkovice 40
∞ 22. 8. 1837 Strunkovice
+ 28. 12. 1907 Heřmanův Městec
4. Filip Havlasa, krejčí ve Strunkovicích
~ 2. 5. 1781 * Strunkovice 34
I. ∞ 21. 8. 1803 Strunkovice
II. ∞ 7. 11. 1831 Strunkovice s Magdalenou Baurichovou
+ 26. 1. 1849 Strunkovice 34
5. Alžběta Maříková
~ 28. 12. 1783 * Strunkovice 63
∞ 21. 8. 1803 Strunkovice
+ 31. 7. 1831 Strunkovice 34
6. Martin Hampergr, kovář ve Strunkovicích
~ 27. 10. 1794 * Strunkovice 51
∞ 2. 6. 1816 Strunkovice
+ 2. 2. 1857 Strunkovice 40
7. Anna Babůrková
~ 30. 10 1796 * Strunkovice 82
∞ 2. 6. 1816 Strunkovice
+ 4. 8. 1879 Žichovec 14
8. Václav Havlasa, švec ve Strunkovicích
~ 26. 2. 1721 * Strunkovice
∞ 16. 5. 1773 Blanice (/Dubská/ Lhota)
+ 30. 10. 1784 Strunkovice 34
9. Ludmila Karvánková
~ 6. 9. 1751 * (Dubská) Lhota
I. ∞ 16. 5. 1773 Blanice (/Dubská/ Lhota)
II. ∞ 31. 1. 1785 Strunkovice s Františkem Pechem
+ 6. 6. 1790 Strunkovice 34

10. Josef Mařík, měšťan ve Strunkovicích, později v Netolicích
~ 22. 3. 1763 * Strunkovice
∞ 19. 8. 1783 Frantoly
+ 24. 9. 1832 Netolice 243
11. Alžběta Klauserová
* 25. 5. 1760 Frantoly.,
∞ 19. 8. 1783 Frantoly
+ 15. 1. 1830 Netolice 243
12. Pavel Hamberger, kovář ve Strunkovicích
* 25. 6. 1758 Dolní Chrášťany
∞ 30. 8. 1789 Vitějovice (Vrbice)
+ 11. 6. 1813 Strunkovice 52
13. Rozálie Pešková
* 1. 11. 1757 Vrbice
∞ 30. 8. 1789 Vitějovice (Vrbice)
+ 21. 8. 1820 Strunkovice 40
14. Antonín Babůrek, soused ve Strunkovicích
* 13. 6. 1764 Strunkovice
∞ 14. 2. 1791 Strunkovice
+ 12. 11. 1829 Strunkovice 69
15. Dorota Selnerová
* asi 1771 mimo Strunkovice
∞ 14. 2. 1791 Strunkovice
+ 12. 12. 1844 Strunkovice 69
16. Václav Havlasa, soused ve Strunkovicích
~ 15. 9. 1689 * Strunkovice
∞ 11. 2. 1716 (Bavorov)
□ 5. 8. 1758 + Strunkovice
17. Eva Kolářová, dcera Karla Koláře, souseda ze Strunkovic
* asi 1689
∞ 11. 2. 1816 (Bavorov)
+ 27. 10. 1767 Strunkovice
18. Jan Karvánek, chalupník v (Dubské) Lhotě
* asi 1720
∞ 8. 10. 1741 Bavorov
19. Veronika Pátková, dcera po zemřelém Jiříku Pátkovi z (Dubské) Lhoty
* asi 1720
∞ 8. 10. 1741 Bavorov

20. Jan Mařík, krejčí ve Strunkovicích
 * asi 1716
 ∞ 18. 11. 1753 Bavorov (Čichtice)
 + 2. 8. 1807 Stunkovice 65
21. Terezie Rukavičková, dcera Řehoře Rukavičky, myslivce z Čichtic
 * asi 1736
 ∞ 18. 11. 1753 Bavorov (Čichtice)
 + 25. 12. 1824 Netolice 5
22. Jáchym Klauzer, hamerník ve Frantolech
 ~ 17. 2. 1715 * Frantoly
 ∞ 1757, po datu 28. 1.
 + 10. 6. 1771 Frantoly
23. Žofie Böhmová, dcera po zemřelém Matěji Böhmovi, sedláku ze Smědečka
 * asi 1729
 I. ∞ 1757, po datu 28. 1.
 II. ∞ 4. 8. 1771 Frantoly s Antonínem Hoslingerem
 + 19. 9. 1804 Strunkovice 34
24. Tomáš Hamberger, kovář v Dolních Chrášťanech
 ~ 18. 12. 1730 * Horní Chrášťany
 I. ∞ 24. 11. 1754 Netolice (Dolní Chrášťany)
 II. ∞ 11. 8. 1772 Netolice s Terezií Křížovou z Horních Chrášťan
 + 22. 1. 1789 Dolní Chrášťany 16
25. Marie Jíralová, dcera Vavřínce Jírala, sedláka z Dolních Chrášťan
 * asi 1722
 ∞ 24. 11. 1754 Netolice (Dolní Chrášťany)
 □ 27. 4. 1772 + Dolní Chrášťany 16
26. Pavel Pešek, sedlák ve Vrbici
 ~ 10. 1. 1721 * Vrbice
 ∞ 1. 11. 1744 Chroboly
 + po r. 1784
27. Voršila Wintzigová, dcera Kašpara Wintziga, domkáře z Doubravy
 ~ 31. 8. 1719 * Chroboly-Doubrava
 ∞ 1. 11. 1744 Chroboly
 + po r. 1784
28. Vojtěch Babůrek, soused ve Strunkovicích
 * asi 1726
 I. ∞ 21. 8. 1753 Strunkovice
 II. ∞ 14. 2. 1786 Strunkovice s Marianou ovdovělou Babůrkovou
 + 21. 8. 1789 Strunkovice 63

29. Alžběta Cinklová, dcera Václava Cinkla, sedláka ze Žíchovce
* 13. 10. 1730 Žíchovec
∞ 21. 8. 1753 Strunkovice
+ 15. 2. 1785 Strunkovice 82
30. Václav Selner, voják Thürheimova (25. pěšího) pluku, později souseď ve Strunkovicích
* asi 1740
I. ∞ 11. 10. 1768 Strunkovice
II. ∞ 24. 11. 1789 Strunkovice s Annou ovdovělou Krbečkovou
+ 23. 1. 1823 Strunkovice 10
31. Anežka Krbečková, dcera Jakuba Krbečka, souseďa ze Strunkovice
~ 30. 12. 1748 * Strunkovice
∞ 11. 10. 1768 Strunkovice
+ 27. 1. 1789 Strunkovice 29

Poznámky:

Uváděná domovní čísla se nemusí shodovat se současnými, neboť v některých lokalitách později došlo k přečíslování domů.

Z předků Bohumila Havlasy byli někteří německé národnosti. Všichni jeho prarodiče však již vystupovali jako Češi. Protože v některých případech nelze spolehlivě stanovit, ve které generaci se jeho němečtí předci bohemizovali, je u všech v tomto vývodu předků zapsaných osob užita výhradně česká podoba křestních jmen i ženských příjmení.

Městys Strunkovice nad Blanicí se představuje

Městys Strunkovice nad Blanicí leží v okrese Prachatice ve vzdušné vzdálenosti 9 km v severoseverovýchodním směru od okresního města. Tato správní jednotka je tvořena osmi místními částmi. Jako první byl ke Strunkovicím roku 1960 přičleněn Žichovec, od 1. ledna 1963 přibýly Blanička, Protivec, Svojnice a Šipoun a k 30. dubnu 1976 Malý a Velký Bor. Správní území má rozlohu 3 745 ha, protékají jím řeka Blanice a Zlatý potok. Sídlní jednotky se nacházejí v nadmořské výšce od 445 do 490 m. Nejvýše položené místo 592 m n. m. se nalézá v Bavorovském zádušním lese nad místní částí Velký Bor. Strunkovice nad Blanicí leží na železniční trati Českých drah č. 197 z Číčenic do Volar a při silnici č. 141 vedoucí z Týna nad Vlatvou přes Vodňany a Prachatice do Volar. Poštovní služby pro Strunkovice zajišťuje místní poštovní úřad, pro osadu Velký Bor pošta v Netolicích a doručování zásilek do ostatních místních částí provádí pošta v Prachaticích. Osudy jednotlivých místních částí byly v minulosti poněkud rozdílné.

STRUNKOVICE NAD BLANICÍ

Místo bylo prokazatelně osídleno již ve 12. století. Prvotní ves patřila roku 1228 ke statkům kláštera sv. Jiří na Pražském hradě, roku 1290 ji držel příslušník rodu pánů z Krumlova Vok, který se psal ze Strunkovic. Ve 14. století patřila Rožmberkům a již roku 1351 bylo toto místo zmiňováno jako městys. Ten byl součástí bavorovského resp. Helfenburského panství. To od posledního vladaře rožmberského domu Petra Voka odkoupilo v roce 1593 město Prachatice, jemuž však za účast ve stavovském povstání bylo roku 1622 zkonfiskováno a darováno Janu Oldřichu z Eggenberku. V roce 1719 přešlo z Eggenberků dědictvím na Schwarzenberky, za nichž bylo vtěleno do netolického panství, jehož součástí bylo až do r. 1848. Za Rakousko-Uherska byly Strunkovice součástí píseckého politického okresu a soudního okresu ve Vodňanech. V roce 1869 zde bydlelo 1 137 osob ve 167 domech, v současnosti ve zdejších 275 domech žije 873 obyvatel. Městys se může pochlubit řadou památek. Tou nejvýznamnější je původně raně gotický farní kostel sv. Dominika z poloviny 13. století. Na náměstí Bohumila Havlasy se dále nachází jednopatrová barokní budova fary s vjezdem a štítem, rodinný dům Havlasů čp. 34 s pamětní deskou od Josefa Maudera, před nímž na kamenném podstavci je umístěna busta Bohumila Havlasy, dílo akademického sochaře Františka Mrázka. V dolní části městyse se nachází pomník obětí I. světové války z dílny sochařů Josefa Deyla a Františka Vejse z Hořic v Podkrkonoší. Na zdejším hřbitově nalezneme rodinnou hrobku Havlasů a ke znalcům místních poměrů promluví i další náhrobky vztyčené nad rovy zdejších zasloužilých osobností. Při neúplném výčtu zdejších zajímavostí nelze nepřipomenout existenci sportovního letiště.

BLANIČKA

Ves, nazývaná dříve také Malá Blanice, vznikla sice ve 14. století, ale doklady o ní jsou až z doby pozdější. Byla součástí libějovického panství, které patřilo rodu Malovců a v roce 1559 bylo prodáno Vilémovi z Rožmberka. Poslední člen rodu, Petr Vok, ve své závěti odkázal Libějovice svému synovci Janu Zrinskému. Ten jej však přežil o pouhé tři měsíce a Libějovice tak přešly s ostatním rožmberským majetkem na Švamberky. Jim za účast ve stavovském povstání byl majetek zkonfiskován a libějovické panství daroval císař Ferdinand II. bělohorskému vítězi Karlu Bonaventurovi Buquoyovi. V držení tohoto rodu bylo panství do r. 1801, kdy bylo prodáno Schwarzenberkům. Panský dvůr v místě je připomínán již před třicetiletou válkou. Po roce 1848 nebyla nikdy Blanička samostatnou obcí, příslušela k obci Šípoun. V roce 1869 zde v 9 domech žilo 58 obyvatel, dnes ve stejném počtu domů žije 23 lidí. Kromě bývalého panského dvora, který stojí opodál a nese zřetelné prvky schwarzenberských staveb 19. století, se přímo ve vsi nachází novogotická kaplička z roku 1874.

MALÝ BOR

Je nejmladší ze všech strunkovických místních částí, v minulosti byl také nazýván Nový Bor. Vznikl v tereziánské době na libějovickém panství v důsledku merkantilistické poddanské reformy, tzv. raabizace, kdy část půdy velkostatku byla přidělena do užívání do té doby bezzemkům. Po zrušení poddanství byl Malý Bor vždy ve správní jednotě s obcí Velký Bor. V roce 1869 zde v 17 domech žilo 129 obyvatel, v současnosti zdejších 7 domů obývá 27 lidí. Drobná novější kaplička se zvoničkou, pečlivě udržovaná, zkrášluje začátek této vsky ulicového typu.

PROTIVEC

Protivec byl v minulosti vladýckým sídlem. První zmínka o vsi je z roku 1377, kdy ji vlastnil Janek z Protivce. V roce 1543 byl připojen k čichtickému statku Býčků z Nezpěčova a s ním pak sdílel další osudy. Jan Býček pro účast na stavovském odboji v letech 1618–1620 statek ztratil a ten byl prodán Kořenským z Terešova, od nichž se pak dostal do majetku Buquoyů. Další osudy vsi se pak odvíjely v rámci libějovického panství. Po roce 1848 se Protivec stal samostatnou obcí, jen v letech 1942–1945 byl osadou obce Velký Bor. Roku 1869 zde ve 44 domech žilo 280 obyvatel, nyní ve 30 domech žije 45 lidí. Ze zdejších památek zaslouží připomínku kaple při silnici ze Strunkovic do Protivce u odbočky na letiště. Pochází z 18. století, má trojúhelníkový půdorys a na dvou stranách přivrácených k silnici se nachází po výklenku opatřeném mříží. Na začátku vsi stojí dva na sebe navazující tříobloukové mosty přes Zlatý potok a jeho blízkou

záplavovou zónu. Pocházejí z 18. století. Před nimi se nalézá kaplička z roku 1800, původně zasvěcená sv. Linhartovi. Lidovou architekturu 19. století reprezentují statky čp. 2, 9 a 29. Před návesní kaplí P. Marie z roku 1860 se nachází kamenný kříž z roku 1924 věnovaný zdejšími rodákům, kteří zahynuli v I. světové válce.

SVOJNICE

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1334. Po třicetileté válce patřila k libějovickému panství a po roce 1848 byla samostatnou obcí. V roce 1869 zde v 35 domech bydlilo 202 obyvatel, v současnosti zdejších 31 domů je obýváno 71 osobami. V těsné blízkosti návsi se při silnici z Vitějovic do Strunkovic nacházejí zděná Boží muka na čtvercovém půdorysu s mělkým výklenkem na každé ze čtyř stran. Tento objekt nese letopočet 1684. Návesní mešní kaple sv. Andělů strážných byla postavena roku 1884, kamenný podstavec litinového kříže stojící před ní je opatřen letopočtem 1871. Za povšimnutí stojí i bývalá kovárna (čp. 10) na západní straně návsi.

ŠIPOUN

První písemná zpráva o vsi je z roku 1384, v roce 1543 je zmiňována při dělení čichtického zboží mezi bratry z Nespečova. Roku 1623 získal Šipoun Lukáš Kořenský z Terešova, v letech 1651–1720 náležel Buquoyům, pak krátce Rajským z Dubnice, kteří jej roku 1728 prodali nazpět Buquoyům a ti jej pak definitivně přivtělili k libějovickému panství. Po zrušení patrimoniálního zřízení se stal Šipoun samostatnou obcí. Roku 1869 ve zdejších 36 domech žilo 207 obyvatel, v současnosti 29 domů obývá 28 lidí. Před zdejší návesní kaplí sv. Jana Nepomuckého, pocházející z první poloviny 19. století, stojí kamenný kříž z r. 1923, na jehož podstavci jsou uvedena jména obětí I. světové války ze zdejší obce. Štít popisného čísla 1 se sýpkou je hodnotnou ukázkou lidové architektury 19. století.

VELKÝ BOR

První písemná zpráva o této vsi pochází z roku 1315. I ona patřila k libějovickému panství, po roce 1848 byla samostatnou obcí a tento status si udržela až do roku 1976. V roce 1869 zde ve 44 domech bydlilo 294 lidí, dnes ve 42 domech žije 107 obyvatel. Návesní kaple zasvěcená sv. Janu Nepomuckému podle neověřené informace pochází z roku 1790. Poblíž ní se nachází pomník velko- a maloborským občanům zahynuvším v I. světové válce.

ŽÍCHOVEC

V písemných pramenech je poprvé zmiňován roku 1334. Své osudy prožíval pod stejnými vrchnostmi jako sousední městys Strunkovice. I on byl po r. 1848 samostatnou obcí. V roce 1869 zde v 17 domech žilo 116 obyvatel, v současnosti zdejších 18 domů má 15 obyvatel. Zdejší pamětihodnosti představují především dvě kaple nad vsí při silnici vedoucí do Bavorova. Výklenková kaple z roku 1738 je zasvěcena sv. Janu Nepomuckému, vedlejší kaple se sloupovým portikem, zasvěcená Panně Marii, pochází z roku 1896. Návesní kaplička, byť vzorně udržovaná, postrádá zvenčí jakoukoliv estetickou hodnotu. V areálu zdejšího autokempu pak nalezneme zbytky cihelny s dosud zachovaným kominem.

MAS Rozkvět zahrady jižních Čech

Monika Hůrská

Místní akční skupina (zkráceně MAS), resp. občanské sdružení Rozkvět zahrady jižních Čech má 26 členů (včetně členství 2 mikroregionů – Chelčicko-Lhenického a Blata). Zájmové území MAS tvoří venkovský region 16 obcí s 56 místními částmi. Celkový počet obyvatel činí více než 12 tisíc a zájmové území se rozkládá na 26 624 ha. Území této MAS se nachází v severozápadní části okresu České Budějovice a sousedících regionech Strakonicka a Prachaticka. Je tvořeno dvěma mikroregiony – Chelčicko-Lhenickým (s obcemi Chelčice, Libějovice, Malovice, Mičovice, Lhenice a Truskovice) a Svazkem obcí Blata (zahrnující Čejkovice, Dívčice, Dříteň, Hlavatce, Mydlovary, Pištín, Olešník, Sedlec, Zahájí a Zliv) a obcí Nákří.

Tato místní akční skupina byla založena v únoru roku 2004 na základě iniciativy Chelčicko-Lhenického mikroregionu s vizí využít pracovní metody LEADER ke spojení místních aktérů s cílem rozvinout venkovský region území MAS. Záměrem bylo především podpořit rozvoj malého a středního podnikání v oblasti zdejší specifické zemědělské produkce zaváděním nových know-how. MAS je nyní složena z vyvážené skupiny partnerů z různých socioekonomických sektorů území, nadále zůstává otevřenou strukturou a systematicky oslovuje své potenciální zájemce o činnost MAS a program LEADER.

Cílem je podílet se na tvorbě a realizaci integrovaných strategií rozvoje venkovského regionu a vést účastníky partnerství na místní úrovni k vyššímu využití potenciálu jejich území. Záměrem je především zavádění nových forem zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, posilování ekonomického prostředí, místní hospodářský rozvoj a zhodnocování přírodního a kulturního dědictví, a tím zlepšení organizačních schopností venkovského regionu.

ZKUŠENOSTI MAS

V letech 2004 a 2005 se MAS úspěšně zúčastnila programu LEADER ČR, a to s programem Inovace a moderní komunikace – Budoucnost v jižních Čechách (r. 2004) a Inovace a komunikace – Rozkvět zahrady jižních Čech (r. 2005). V letech 2006 a 2007 realizovalo zájmové území MAS projekt LEADER+,c (osvojování schopností), který byl financován z Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. V roce 2008 byl zrealizován projekt Vzdělávání, který byl spolufinancován EU v rámci Programu rozvoje venkova. V letošním roce se uskuteční 1. výzva k strategickému plánu LEADER (2008-2013) v projektu Květy, plody a lidé Zahrady jižních Čech.

PŘESHraniční Spolupráce

MAS se v letech 2008 a 2009 podílela na dvou projektech spolupráce MAS s obcemi/sdružením obcí Lalling v Bavorsku – první projekt byl spolufinancován EU v rámci Programu přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko. Další projekt Nacházení společných tradic byl spolufinancován z Dispozičního fondu ČR – Bavorsko.

Spolupráce s ostatními MAS

Od roku 2004 MAS Rozkvět zahrady jižních Čech spolupracuje se sousední MAS CHANCE IN NATURE – LAG, kterou konzultačně podpořila při přípravě projektu LEADER+. V roce 2006 se MAS Rozkvět podílela na organizaci a realizaci Prepare Gathering 2006, Traveling Workshop. V roce 2007 se stala regionálním partnerem projektu Cammini d'Europa pro období 2007–2013 a byla s místní akční skupinou CHANCE IN NATURE – LAG podepsána partnerská smlouva a zřízena koordinační skupina. V letošním roce jsou úspěšně realizovány dva projekty Spolupráce v programu PRV, a to Rozvoj lidských zdrojů – Šance pro další rozkvět regionu a Dědictví regionu: po stopách předků. Jedním z výstupů tohoto projektu je i tato brožura.

TIPY NA VÝLET

Znáte písničku, jak sedlák Jakub Kubata dal život za Blata? Jeho pomník, který se stal symbolem celého mikroregionu Blata, najdete u nás – na Dívčicku u Zbudova. Potom se můžete zastavit v Plástovicích, kde vzniklo v rámci programu rozvoje venkova ČR Informační centrum jihočeského selského baroka, zaměřené na architekturu typickou pro toto území. Z Blat zamíříme do Chelčic, jihočeské Vesnice roku 2000. Zde najdeme Památník Petra Chelčického, který je jediným uceleným muzeem toho myslitele v Evropě. V libějovicko-lomecké oblasti se nachází živé poutní místo Lomec s překrásným barokním kostelem Jména Panny Marie. Okolní krajina tohoto poutního místa vás okouzlí svým klidem a harmonií, která tu vládne po celý rok. Přes Rábín a Krtely se pak mezi sady, poli a lesy okolo zámku Kratochvíle dostanete až na Lhenicko. Přes Lhenicko vedla již v 10. století slavná Linecká stezka, která spojovala Čechy s rakouskými zeměmi a sloužila zejména pro dopravu soli a dobytka. Její zbytky jsou doposud patrné u obce Vodice. Vodice sama o sobě je vesnickou památkovou rezervací.

Toto je jen několik z mnoha míst, na která bychom Vás rádi pozvali. Ale přijedte se podívat sami, protože u nás je hezky.

Die örtliche Aktionsgruppe (abgekürzt MAS), eventuell der Bürgerverein Aufblühen des Gartens Südböhmen, hat 26 Mitglieder (einschließlich der Mitgliedschaft von 2 Mikroregionen Chelčice-Lhenice und Blata). Das Interessengebiet MAS bildet die dörfliche Region von 16 Dörfern mit 56 Ortsteilen. Die Gesamtzahl der Einwohner beträgt mehr als 12 000 Einwohner und die Fläche des Interessengebietes beträgt 266,24 km².

Diese Aktionsgruppe wurde im Februar 2004 auf der Grundlage der Initiative der Mikroregion Chelčice-Lhenice gegründet. Das Ziel war, die Arbeitsmethode LEADER zur Verbindung der örtlichen Akteure zu verwenden, damit die dörfliche Region des Gebietes MAS weiter entwickelt wird. Das Ziel lag vor allem in der Unterstützung der kleinen und mittleren Unternehmertätigkeit im Bereich der spezifischen örtlichen Agrarproduktion auf der Grundlage der Einführung des neuen Know-How. Die Gruppe MAS besteht jetzt aus ausgeglichener Gruppe der Partner aus verschiedenen soziologischen und wirtschaftlichen Bereichen des Gebiets. Sie hat offene Struktur und die Gruppe spricht systematisch potenzielle Bewerber an, die sich um die Tätigkeit der Gruppe MAS und um das Programm LEADER interessieren.

In den Jahren 2004 und 2005 hat sich MAS erfolgreich am Programm LEADER ČR beteiligt, in den Jahren 2006 und 2007 wurde das Projekt LEADER+,c realisiert. Im Jahre 2008 wurde das Projekt Bildung durchgeführt, das im Rahmen des Programms zur Entwicklung des Landes durch die EU mitfinanziert wurde.

MAS beteiligte sich im Jahre 2008 an zwei Projekten der Zusammenarbeit der Gruppe MAS mit den Dörfern/Vereinen der Dörfer Lalling in Bayern – das erste Projekt wurde durch die EU im Rahmen der übergrenzüberschreitenden Zusammenarbeit zwischen der Tschechischen Republik und Bayern mitfinanziert. Das zweite Projekt „Finden der gemeinsamen Traditionen“ wurde aus dem Dispositionsfond der Tschechischen Republik und Bayern mitfinanziert.

Die Gruppe MAS Aufblühen des Gartens Südböhmen arbeitet mit benachbarter Gruppe MAS Chance in Nature – LAG zusammen und beteiligte sich an der Durchführung der Maßnahme Prepare Gathering 2006, Traveling Workshop. Im Jahre 2007 wurde sie zum Regionalpartner des Projektes Cammini d'Europa für den Zeitraum 2007 – 2013. Aus der Zusammenarbeit mit LAG Chance in Nature wurden 2 Projekte vorgestellt – „Entwicklung der menschlichen Ressourcen – Chance für weiteres Aufblühen der Region“ und „Erbschaft der Region: Nach Spuren der Vorväter“. Eine der Maßnahmen dieses Projektes ist auch dieses Taschenbuch.

The Local Action Group (in short: LAG), or, as the case may be, Citizens' Association Southern Bohemian Garden in Blossom has 25 members (including the membership of two micro-regions Chelčicko-Lhenický and Blata). The interest area of the LAG is composed of the countryside region including 16 municipalities with 56 local districts. The total number of inhabitants is more than 12 thousand and the interest area comprises 26,624 ha.

This Local Action Group was founded in February 2004 based on the initiative of the Micro-region Chelčicko-Lhenicko having the vision of exploitation of LEADER methods to bring local participants together aiming to develop the countryside region in the LAG area. The purpose was to provide support for development of small and medium sized businesses in the area of the local specific agricultural production using the implementation of new know-how, in particular. At the moment, the LAG is composed of well balanced group of partners coming from different social-economical sectors of the area. At the same time, it remains open structure and systematically addresses persons potentially interested in participation on LAG activities and LEADER+ Program.

In the 2004 and 2005, the LAG successfully participated in LEADER CR Program, in the 2006 and 2007 the LEADER1c Project was executed. In the 2008, the Educational project co-financed by the EU within the Countryside Development Program was realized.

In the 2008, the LAG participated on two projects of the LAG cooperation with municipalities/group of municipalities Lalling in Bavaria – the first project was co-financed by the EU within the framework of the CR-Bavaria Cross-border cooperation program. The other project “Finding common traditions” was co-financed from the Dispositional Fund CR – Bavaria.

The Southern Bohemian Garden in Blossom LAG cooperates with the neighbor LAS Chance in Nature – LAG, it participated on the execution of the Prepare Gathering 2006, Traveling Workshop. In the 2007 it became the local partner of the Cammini d'Europa project for the period 2007–2013. Based on the cooperation with the LAG Chance in Nature two projects were submitted, namely Human Resources Development – Chance for further development of the region and Heritage of the region – In the track of forefathers. This brochure is one of the results of this project.

CHANCE IN NATURE – LAG

Jana Benešová

Občanské sdružení CHANCE IN NATURE – LOCAL ACTION GROUP vzniklo v roce 2004 v západní části jižních Čech a sdružuje 38 obcí na území tří mikroregionů – Vlachovo-březska, Prachaticka, Čkyňska a několik samostatných obcí. Členy o.s. jsou obce: Bohumilice, Bohunice, Bošice, Budkov, Bušanovice, Čepřovice, Čkyně, Drslavice, Dub, Dvory, Hoštice, Husinec, Chlumany, Chroboly, Kratušín, Ktiš, Lažiště, Lčovice, Lipovice, Litochovice, Malenice, Milejovice, Nebahovy, Prachatice, Předslavice, Radhostice, Strunkovice nad Blanicí, Šumavské Hoštice, Těšovice, Tvrzice, Újezdec, Vacov, Vlachovo Březí, Záblatí, Zábrdí, Zálezly, Žárová, Žernovice. Celková rozloha území je 446 km² a žije zde bezmála 27 tisíc obyvatel. Území dlouhodobě vykazuje společné charakteristiky. Jedná se o oblast Předšumaví, kde se podmínky geografické, historické ani ekonomické neliší. Oproti jiným oblastem vykazuje území CHANCE IN NATURE – LAG jednotnost v oblasti silného ekologického cítění, potřeby partnerství a malém využívání inovací.

Členem sdružení mohou být fyzické osoby a právnické osoby, které souhlasí se stanovami a cíli sdružení. O přijetí za člena sdružení rozhoduje na základě písemné přihlášky rada sdružení. Členem sdružení se může bezplatně stát kdokoli, třeba i jednotlivý občan, pokud má pocit, že svou činností může a chce ovlivnit rozvoj regionu, vnášet do rozvoje vlastní nápady a kreativitu.

Hlavními prioritami činnosti LAG jsou: partnerství, podnikání, lidské zdroje, a životní prostředí.

V rámci priority partnerství, má LAG zkušenosti s realizací projektů na bázi místního partnerství a to především díky úspěšné strategii LEADER+ s tématem „Využívání know-how a nových technologií ke zvýšení konkurenceschopnosti místních produktů a služeb“. V rámci realizace strategie bylo podpořeno 28 projektů v celkovém objemu alokovaných prostředků cca 12,5 milionu Kč. Na projekt LEADER+ navazuje v současné době realizovaný LEADER 2007–2013, v jehož rámci jsou přerozdělovány finanční prostředky úspěšným žadatelům na území LAG. Souběžně s touto aktivitou probíhá realizace projektů spolupráce s MAS Rozkvět zahrady Jižních Čech. Prvním z projektů je „Dědictví regionu: po stopách předků“, v jehož rámci byla vytvořena tato brožura a památník Petra Chelčického v Chelčicích. Druhý projekt spolupráce „Rozvoj lidských zdrojů – Šance pro další rozkvět regionu“ je zaměřen na vytvoření komunitních center v regionu spolupráce.

Druhou prioritou o.s. je podnikání, které reprezentuje projekt „Cesty Evropy“ realizovaný od července 2008 a zaměřený na propagaci historických a kulturních památek v regionu a podporu cestovního ruchu. Projekt je v tomto směru přípravou na mezinárodní spolupráci.

Třetí prioritou lidské zdroje je zaměřena mimo jiné na zlepšení poskytování sociálních služeb. Na základě toho proběhla v roce 2007 realizace projektu „Komunitní plánování sociálních služeb“, jehož cílem bylo vytvořit místní partnerství poskytovatelů, uživatelů a zadavatelů sociálních služeb a za účasti široké veřejnosti zpracovat komunitní plán sociálních služeb. Výsledkem akce je Katalog poskytovatelů sociálních služeb dostupný veřejnosti na všech obecních úřadech a v knihovnách regionu o.s. Do budoucna by LAG ráda navázala dalším pokračováním komunitního plánování na svém území.

Za poslední prioritu je považováno životní prostředí zastoupené projektem „Šance pro venkovské školy – znalosti, schopnosti, dovednosti“, jehož cílem je formou partnerství tří základních škol a neziskové organizace vytvořit podmínky pro uplatnění moderních forem výuky především v oblasti environmentální problematiky, využití interaktivních informačních technologií a udržitelného rozvoje.

V budoucnosti LAG plánuje v rámci čtyř vytyčených priorit realizovat další zajímavé projekty z okruhu obnovitelných zdrojů energie, rozvoje lidských zdrojů a cestovního ruchu, konkrétně v oblasti hipoturistiky.

TIPY NA VÝLET

Region LAG je z kulturně-historického hlediska zajímavý počtem památek typu hradišť a mohylových pohřebišť, které dokladují osídlení lokality již v dávných historických dobách. Ze starých sídlišť šlechty můžeme zmínit zříceninu hradu Hus nad Blanicí ze 14. století na ochranu Zlaté stezky. Zámky lze najít ve Vlachově Březí, Dubu, Bohumilicích, Lčovicích, barokní ve Čkyni. Památník reformátora Mistra Jana Husa v Husinci na řece Blanici byl spolu se sochou Mistra Jana od K. Lidického v roce 1978 prohlášen za národní kulturní památku. Ve Vlachově Březí je také farní kostel Zvěstování Panny Marie, křížová cesta ke kapli sv. Ducha či židovský hřbitov, ve Čkyni kromě zámku stojí kostel a židovský hřbitov. Město Prachatice nabízí návštěvníkům a obyvatelům svoji renesanční atmosféru, zastřenou jen částečně novějšími empírovými přestavbami. Zachovalé historické budovy byly důvodem vyhlášení historického jádra města Městskou památkovou rezervací v roce 1981. Ve středověku nastal důležitý předěl pro život obyvatel regionu – vznikla Zlatá stezka, která jako součást středověkého dopravního systému ve střední Evropě spojovala české země s Podunajím a se zeměmi na jih od něj. Místo soli se do Pasova, Lince či Vídně vyváželo vlachovobřežské sukno či lhenické třešně.

Důležitou akcí pro zvýšení potenciálu území v oblasti cestovního ruchu zejména v severní části LAG bylo natočení série filmů režiséra Zdeňka Trošky Slunce, seno... v Hořticích nad Volýňkou. Obec Hořtice je také spojena s odkazem Michala Tučného a každoroční populární akcí „Stodola Michala Tučného“. Tyto atraktivita lákají do obce a regionu každoročně velký počet turistů.

Die bürgerliche Vereinigung CHANCE IN NATURE – Lokale Aktionsgruppe wurde 2004 im westlichen Teil Südböhmens von 38 Gemeinden gegründet und besteht primär aus drei Mikroregionen – Vlachovo Březí, Prachatice und Čekyně. Sie deckt ein Gebiet von 446 km² mit fast 27.000 Einwohnern ab. Schwerpunkte in der Zielsetzung der LAG sind Partnerschaften fördern, Unternehmensförderung, Förderung des Arbeitsmarktes und nachhaltige Umweltförderung.

Im Rahmen der Zielsetzung Partnerschaften fördern realisierte die LAG die Projekte LEADER+: „Förderung von Know-how und neuen Technologien zur Erhöhung der Konkurrenzfähigkeit lokaler Produkte und Dienstleistungen“. Es wurden insgesamt 28 Projekte für 12,5 Mio. CZK gefördert. Derzeit schöpft man Finanzmittel aus LEADER 2007 – 2013. Zugleich läuft das Projekt „Rozkvět zahrady Jižních Čech“ (Aufblühende Gärten Südböhmens). Für das erste Projekt in diesem Rahmen „Erbe der Region: auf den Spuren der Vorfahren“ wurden diese Broschüre und das Petr-Chelčický-Denkmal in Chelčice geschaffen. Ein weiteres Projekt trägt den Namen „Arbeitskraftpotentiale fördern – eine Chance für die Regionalentwicklung“.

Die Zielsetzung Unternehmensförderung wird in dem Projekt „WEGE EUROPAS“ realisiert. Seit Juli 2008 werden der Fremdenverkehr und die Erhaltung von kulturhistorischen Denkmälern in der Region unterstützt. Eine internationale Fortsetzung ist geplant.

Die Zielsetzung Förderung des Arbeitsmarktes ist vor allem sozial ausgerichtet. Das Projekt „Gemeinschaftliche Planung von sozialen Diensten“ startete 2007 und möchte Partnerschaften zwischen Trägern, Beziehern und Zuteilenden auf die Beine stellen. Ein Katalog von Anbietern sozialer Dienstleistungen, welcher in Gemeindeämtern und Bibliotheken des LAG-Gebiets erhältlich ist, ist ein Ergebnis. Eine Fortsetzung ist geplant.

Der Schwerpunkt nachhaltige Umweltförderung ist im Projekt „Chancen für ländliche Schulen – Kenntnisse, Fähigkeiten, Fertigkeiten“ realisiert. In drei Grundschulen und gemeinnützigen Vereinen sollen so die Voraussetzungen für moderne Umweltbildung, interaktiven Informationstechnologien und nachhaltige Entwicklung geschaffen werden.

Die LAG plant derzeit weitere interessante Projekte in den Bereichen erneuerbare Energiequellen und Energiesparen, Förderung des Arbeitskräftepotentials und des Tourismus, z.B. im Sektor Reiten.

The civic association CHANCE IN NATURE – LOCAL ACTION GROUP originated in 2004 in the western part of Southern Bohemia and it associates 38 villages in the locality of three microregions – Vlachovo Brezi, Prachatice, Ckyne. The whole area of the locality is 446 km² with the population of 27 thousand people. The main precedence of LAG is: Partnership, Business, Manpower and Environment.

In the frame of the precedence Partnership LAG carried out the projects LEADER+: „Using Know-How And New Technologies for the Rise of the Competitiveness of Local Products and Services.“ There were supported 28 projects for ca CZK 12.5 million. Now LEADER 2007 – 2013 is going on. At the same time the projects with LAG The Flowering of the South Bohemia Garden are in progress. The first project is: „The Heritage of the Region: Tracking the Ancestors“ in whose frame this booklet and the monument to Petr Chelčický were made. Another project is „The Development of Manpower – the Chance for the Other Flowering of the Region.“

Since July 2008 the preference Business has been represented by the project „WAYS OF EUROPE“ specializing in the publicity of historical and cultural sights in the region and the tourism. The project will continue in the international level.

Manpower specializes among the others in the improvement of social services. „The Community Planning of Social Services“ from 2007 wanted to create the local partnership of providers, users and customers of social services. Its result is the Catalogue of Providers of Social Services available in local authorities and libraries of the region. The continuation of the community planning is being prepared.

The last preference is the Environment with the project “Chance for Country Schools – Knowledge, Abilities, Skills”. Three primary schools and non-profit-making organizations make conditions for modern forms of learning in the sphere of environment, interactive information technologies and sustainable development.

LAG is planning the implementation of the other interesting projects for renewable resources of energy, development of manpower and tourism, e.g. hipotourism.

Rod Havlasů ze Strunkovic

© MUDr. Jan Antonín Mager

© Obálka: Mgr. Eva Boříková

Německé překlady: Mgr. Josef Štemberk, Ing. Jan Krejčí

Anglické překlady: Mgr. Libuše Tesařová, Tomáš Krejčí

Jazyková redakce: Mgr. Markéta Cinádrová

Grafická úprava a sazba: Václav Mach

Tisk: Irena Kadečková - Tiskárna, Heydukova 315, 386 01 Strakonice

Vydalo Občanské sdružení CHANCE IN NATURE – Local Action Group,

Archiváře Teplého 102, 387 06 Malenice

1. vydání, 2009

**Realizováno v rámci projektu „DĚDICTVÍ REGIONU: po stopách předků“,
tento projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu
pro rozvoj venkova v rámci opatření:**

III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova,

IV.2.1 Realizace projektů spolupráce Programu rozvoje venkova.

CHANCE IN NATURE
LOCAL ACTION GROUP

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí